

Відьмак. Час погорди
Анджей Сапковський

Відьмак #4

З останнім сподіванням дивились королівства на з'їзд чародіїв на острові Танедд. Хиткою була надія, що він покладе край братовбивчій війні, бо і серед магів не було миру, а лише марнославство та погорда. Йеннефер і Геральт намагалися знайти в школі чарівниць в Аретузі безпечний прихисток для своєї вихованки – і потрапили в саме пекло заколоту, у якому майже всі виявилися зрадженими: настали нові часи, коли магія є безсилою проти політичних інтриг і людських підступів. Полонена Йеннефер зникає, напівживого Геральта рятують дріади в лісі Брокілон. А Цірі кличе до себе таємнича ельфійська Вежа Чайки, силу якої не змогли підкорити наймогутніші чарівники нових часів...

Анджей Сапковський

Час Погорди

Обережно! Ненормативна лексика!

* * *

Кров на твоїх, Фалько, руках,

кров на твоїй сукні.

Гори, Фалько, за свій злочин.

Згори, сконай у муці.

Дитяча пісенька, що співається під час спалення ляльки Фальки в переддень Саовіну[1 – Саовін – свято початку зими в кельтському календарному циклі в нашій реальності. Свято це в нас відоміше під назвою Самайн, святкувалося воно протягом трьох днів на початку листопада. Саме в цей час, згідно із віруваннями кельтів, відчиняються Чарівні Пагорби, проходи до потойбіччя. Відповідно, під час Саовіну темні сили досягають піку своєї могутності та активності.]

Ведимани, чи відьмаки, серед Нордлінгів (див.) таємнича й елітарна каста жерців-войовників, найправдоподібніше – різновид друїдів (див.). Маючи в народній уяві магічну силу й надлюдські здібності, В. мали ставати до битви проти злих духів, потвор і всіляких злих сил. У реальності, як майстри у володінні зброї, В. використовувалися володарями Півночі в племінних битвах, що точилися між ними. У бою В. впадали в транс, що викликався, як вважається, автогіпнозом чи засобами одурманювальними, билися вони зі сліпою енергією, залишаючись абсолютно невразливими для болю і навіть для серйозних поранень, що підсилювало перекази про їхні надприродні сили. Теорія, згідно з якою В. мали бути продуктом мутації чи генетичної інженерії, не знайшла підтвердження. В. є популярними героями

численних оповісток Нордлінгів (пор. Ф. Делано, «Міфи й легенди народів Півночі»).

Ефпенберг і Тальбот, Encyclopaedia Maxima Mundi, том XV

Розділ 1

Для того щоб заробляти на життя як кінний гонець, – говорив зазвичай Аппегатт молодикам, які вступали на службу, – потрібно дві речі: золота голова й залізна дупа.

Золота голова є необхідною, – повчав молодих гінців Аппегатт, – бо під вбранням, у пласких, прив'язаних до голих грудей шкіряних саквах гонець возить тільки відомості малого значення, які без побоювання можна довірити зрадливому паперу чи пергаменту. Насправді важливі, секретні звістки, такі, від яких багато залежить, гонець має запам'ятати й повторити кому треба. Слово в слово, а інколи це непрості слова. Вимовити важко, не те що запам'ятати. Аби запам'ятати, аби не помилитися, повторюючи, треба мати воістину золоту голову.

А що дає залізна срака – ого, про те кожен гонець швидко з'ясовував сам. Коли доводилося йому перебувати в сідлі три дні й три ночі, труситися миль сто-двісті гостинцями, а інколи, якщо треба, й бездоріжжям. Ха, напевне, не увесь час сидить він у сідлі, часом злазить, відпочиває. Бо людина багато що витримає, кінь – менше. Але коли після відпочинку знову треба на кульбаку, [2 – Кульбака – застаріле: сідло.] дупа, здається, кричить: «Рятуйте, вбивають!»

А кому зараз потрібні кінні гінці, пане Аппегатте, – дивувалися інколи молоді. З Венгерберга до Визіми, наприклад, ніхто не доскаче швидше ніж за чотири, а то й п'ять днів, нехай би й на найшвидшому жеребчику скакав. А чарівникові з Венгерберга скільки треба, аби магічну звісточку передати до чарівника у Визімі? З півгодини, або й того менше. У гінця може кінь ногу збити, або грифон його роздерти може. Був гонець – і немає гінця. А чорнокнижницька звістка завжди дійде, дороги не втратить, не запізниться і не загубиться. Навіщо гінці, якщо всюди чародії, при кожному королівському дворі? Не потрібні вже гінці, пане Аппегатте.

Якийсь час Аппегатт і сам так думав, що вже нікому він не потрібен. Мав він тридцять шість років, був малим, але сильним і жилавим, роботи не боявся і мав, зрозуміло, золоту голову. Міг знайти собі інше заняття, аби прогодувати й себе, й дружину та відкласти трохи грошви на посаг для двох незаміжніх іще дочок, ще й допомагати тій, заміжній, чиєму чоловікові, безнадійному тюхтієві, все ще не щастило в справах. Але Аппегатт не хотів і не уявляв собі іншої роботи. Був він королівським кінним гінцем.

І раптом, після довгого забуття і принизливої бездіяльності, Аппегатт знову став потрібним. Гостинці й лісові тропи знову загули від копит. Гінці, як і в давні часи, знову заходилися вимірювати край, несучи звістки від міста до міста.

Аппегатт знав, чому воно так сталося. Знав багато, а чув іще більше. Від нього очікували, що зміст переданої звістки відразу забуде, зітре з пам'яті так, щоб не могли її пригадати навіть під тортурами. Але Аппегатт пам'ятав. І знав, чому королі раптом перестали зв'язуватися між собою за

допомогою магії і магів. Звістки, які перевозили гінці, мали залишатися таємницею для чародіїв. Королі раптом перестали довіряти магам, перестали звіряти їм свої секрети.

Що було причиною раптового охолодження приязні між королями та чародіями, Аплегатт не знав, і його це не обходило. Бо ж королі, як і маги, були з його точки зору особами незрозумілими, непередбачуваними у вчинках – особливо коли часи ставали важкими. А те, що наставали важкі часи, неможливо було не помітити, міряючи країну від міста до міста, від замку до замку, від королівства до королівства.

На шляхах було повно війська. Щокроку зустрічалися колони піхоти чи вершників, а кожен зустрічний комендант був заклопотаним, знервованим, нелюб'язним і настільки пихатим, наче доля всього світу залежала від нього одного. Так само й міста із замками були повними збройного люду, день і ніч тривала там гарячкова метушня. Зазвичай невидимі бургтграфи[3 – Бургтграф – у нашій реальності посадова особа, що є фактичним правителем міста, але не обирається, а призначається як сеньйор центральною владою.] й каштеляни зараз безперервно літали по стінах і подвір'ях, злі, наче оси перед грозою, дерлися, лаялися, віддавали накази й роздавали копняки. До фортець і гарнізонів цілими днями тягнулися обважнілі колони навантажених возів, оминаючи колони, що поверталися, ідучи швидко, легко й порожньо. Курилися шляхами табуни неспокійних тріліток – прямо з полонин. Незвиклі до вудил чи до вершника в обладунку, коники весело користалися останніми днями волі, завдаючи конюхам чимало додаткової роботи, а іншим подорожнім – чимало клопоту.

Коротко кажучи, у гарячому, нерухомому повітрі висіла війна.

Аплегатт підвівся у стременах, роззирнувся навколо. Внизу, біля підніжжя гори, блищала річка, різко звиваючись серед лук та куп дерев. За річкою, на півдні, простягалися ліси. Гонець погнав коня. Час квапив.

Він був у дорозі вже два дні. Королівський наказ і пошта дісталися до нього у Хагге, де він відпочивав після повернення з Третогору. Залишив фортецю вночі, галопуючи шляхом уздовж лівого берега Понтару, перетнув кордон із Темерією на світанку, а тепер, опівдні наступного дня, був уже над берегом Ісмени. Якби король Фольтест був у Визімі, Аплегатт доставив би йому послання ще цієї ночі. На жаль, короля у столиці не було – перебував на півдні країни, у Маріборі, віддаленому від Визімі десь двомастами милями. Аплегатт знав про це, тому біля Білого Мосту полишив шлях, що вів на захід, і поїхав лісами, у напрямку Елландеру. Трохи ризикував. У лісах усе ще гуляли білки, біда тому, хто потрапляв їм до рук чи підставлявся під лук. Але королівський гонець має ризикувати. Така вже служба.

Легко форсував річку – від червня не було дощів, вода в Ісмені значно знизилася. Тримаючись краєчку лісу, він дістався до шляху, що вів від Визімі на південний схід, у сторону гномських гут, кузень та осель на Масиві Магакаму. Шляхом тягнулися вози, часто попереду йшли кінні роз'їзди. Аплегатт зітхнув із полегшенням. Там, де було людно, скойа'таєлів не було. Кампанія проти ельфів, які билися із людьми, тривала в Темерії уже понад рік, переслідувані по лісах команди поділилися на менші групки, а менші групки трималися подалі від уторованих шляхів і не влаштовували на них засідок.

До вечора він уже був на західному кордоні князівства Елландер, на розстані поблизу селища Завада, звідки мав пряму й безпечну дорогу до Марібору – сорок дві милі битим, людним трактом. На розстані була корчма.

Він вирішив дати спочинок собі й коню. Знав, що якщо вирушить на зорі, то, навіть не підганяючи коня, ще до заходу сонця побачить срібно-чорні прапорці на червоних дахах веж маріборського замку.

Він розсідлав конячку й сам відвів її, наказавши пахолкові йти геть. Він був королівським гінцем, а королівський гонець нікому не дозволяє торкатися свого коня. З'їв солідну порцію яечні із ковбасою і чвертю петльованого хліба, [4 – Петльований хліб – хліб з борошна, яке пройшло спеціальну повторну обробку та помол. У цьому разі борошно тонко розмелюють та просіюють, а хліб, відповідно, стає не таким грубим, як із борошна «первинного» помолу. Хліб тоді печеться з житнього просіяного борошна й пшеничного борошна вищого сорту.] запив квартою пива. Послухав плитки. Різні. У корчмі стояли подорожні з усіх кінців світу.

У Дол Ангра, довідався Аппегатт, знову дійшло до інцидентів, знову загін лирійської кавалерії рубався на кордоні із нільфгардським роз'їздом, знову Мева, королева Лирії, голосно звинуватила Нільфгард у провокації і закликала на допомогу короля Демавенда з Едірну. У Третогорі відбулася публічна страта реданського барона, котрий потаємно кумався з емісарами нільфгардського імператора Емгира. У Кедвені об'єднані у великий загін командо скоїа'таелів влаштували різанину в форті Лейда. Як реванш за ту різанину людність Ард Каррайгу вчинила погром, замордувавши десь із чотири сотні нелюдей, які жили в столиці.

У Темерії, розповідали купці, які їхали з півдня, панують смуток і жалоба серед цінтрійських емігрантів, яких зібрано під штандартами фельдмаршала Віссегерда. Бо ж підтвердилася страшна новина про смерть Левеняти, княжни Цірілли, останньої з крові королеви Каланте, яку звали Левицею з Цінтри.

Розповіли також трохи страшних, зловісних пліток. У кількох селах на околицях Альдерсберга дійні корови раптом почали порскати кров'ю з вимені, а на світанку в імлі бачили Діву Мору, [5 – Так звана Діва Мору, або Морова Діва – уособлення морових хвороб; відповідно до народних вірувань, напередодні мору його можна побачити у вигляді надприродної істоти: Діви величезного росту, вдягнену в біле, із розпущеним волоссям; вона обходить хати, просовує у вікна та двері руки та махає на хазяїв червоною хустиною, передаючи тим морову заразу.] провісницю страшної погибелі. У Брюгге, біля лісу Брокілон, забороненого королівства лісових дріад, з'явилося Дике Полювання, галопуючий по небесах почет примар, а Дике Полювання, як всюди відомо, завжди провіщає війну. З півострова Бремерворд бачили корабель-привид, а на борту його – примару: чорного рицаря у шоломі, оздобленому крилами хижого птаха...

Гонець не прислухався довше – був занадто втомленим. Пішов до спільної нічліжної кімнати, звалився на лежанку й заснув наче колода.

На зорі він устав. Коли вийшов на подвір'я, трохи здивувався – не був першим, хто готувався у дорогу, а таке бувало рідко. Біля криниці стояв осідланий чорний жеребчик, а поряд, біля корита, мила руки жінка в чоловічому одязі. Почувши кроки Аппегетта, жінка повернулася, мокрими долонями зібрала й відкинула за спину буйне чорне волосся. Гонець уклонився. Жінка легенько кивнула.

Заходячи до стайні, він мало не зіткнувся із другою ранньою пташкою, якою була молода дівчина в оксамитовому береті, яка саме виводила назовні кобилу в яблука. Дівчина терла обличчя і позіхала, спираючись на бік своєї конячки.

– Йой, – муркнула, минаючи гінця. – Засну, може, на коні... Точно засну... Уаауаауа...

– Холод тебе збадьорить, коли розженеш кобилку, – гречно сказав Аппегатт, стягуючи з притолоки сідло. – Щасливої дороги, панянко.

Дівчина повернулася і глянула на нього, наче тільки зауваживши. Очі вона мала великі й зелені, наче смарагди. Аппегатт накину на коня чапрак.

– Щасливої дороги зичу, – повторив. Зазвичай-то він не був ані відвертим, ані говірким, але тепер відчував потребу у спілкуванні із ближнім, навіть якщо ближнім тим була звичайна заспана шмаркачка. Може, цьому сприяли дні самотності на шляху, а може, те, що шмаркачка трохи нагадувала його середню доньку.

– Хай вас боги бережуть, – додав, – від нещасливого випадку й злої пригоди. Удвох ви лише, до того ж жінки... А часи зараз недобрі. Усюди небезпека на шляху чигає...

Дівчина ширше розплющила зелені очі. Гонець відчув холод на спині, пройняли його дрижаки.

– Небезпека... – озвалася раптом дівчина дивним, зміненим голосом. – Небезпека – вона тиха. Не почувеш, коли прилетить на сірих пір'ях. Я мала сон. Пісок... Пісок був гарячим від сонця...

– Що? – Аппегатт завмер із сідлом, зіпертим на живіт. – Що ти говориш, панянко? Який пісок?

Дівчина сильно здригнулася, витерла обличчя. Кобила в яблука труснула головою.

– Цірі! – різко крикнула чорноволоса жінка з подвір'я, поправивши попругу й в'юки на чорному жеребчику. – Поспішай!

Дівчина позіхнула, глянула на Аппегатта, закліпала віями, як ніби була здивованою його присутністю у стайні. Гонець мовчав.

– Цірі, – повторила жінка. – Ти там заснула?

– Уже йду, пані Йеннефер!

Коли Аппегатт нарешті осідлав коня і вивів його на подвір'я, за жінкою і дівчинкою не було вже й сліду. Когут заспівав протяжно й хрипко, розгавкався собака, серед дерев відізналася зозуля. Гонець заскочив у сідло. Пригадав раптом зелені очі заспаної дівчини, її дивні слова. Тиха небезпека? Сіре пір'я? Гарячий пісок? Та дівчина, мабуть, несповна розуму. Багацько зараз таких є, пришелепуватих дівчат, скривджених у дні війни мародерами та іншими гультаями... Так, точно несповна розуму. А може, просто заспана, вирвана зі сну, не прокинулася ще? Дивовижно, які люди інколи нісенітничі плетуть, коли на світанку все ще між сном та дійсністю перебувають...

Знову пройняли його дрижаки, а між лопатками стрельнуло болем. Він помасажував кулаком плечі.

Коли вже був на маріборському тракті, дав коневі п'ятами й перейшов у галоп. Час підганяв.

У Маріборі гонець відпочивав недовго – й дня не минуло, а вітер знову свистів у нього у вухах. Новий кінь, шпакуватий жеребчик із маріборських стаєнь, ішов швидко, витягаючи ший і замітаючи хвостом. Миготіли

придорожні верби. На груди Аплегатту давили сакви із дипломатичною поштою. Дупа боліла.

– Тьху, аби ти в'язи собі скрутив, літуне засраний! – крикнув йому вслід візник, натягуючи віжки запряжки, сполоханої шпакуватим, що промайн timer кар'ером. – Ич, як гонить, наче смерть його за п'яти лиже! А жени, жени, дурбецелу, від кирпатої все одно не втечеш!

Аплегатт витер око, що сльозилося від скачки.

Учора він передав королю Фольтесту листи, а тоді процитував таємне послання короля Демавенда.

– Демавенд до Фольтеста. У Дол Ангра все готове. Ряжені чекають наказу. Попередній строк: друга липнева ніч після нового місяця. Люди мають висадитися на другому березі на два дні пізніше.

Над шляхом літали зграї вороння, каркаючи різко. Летіли на схід, у напрямку Магакаму й Дол Ангра, у напрямку Венгерберга. Їдучи, гонець повторював подумки слова секретного послання, яке, за його посередництвом, король Темерії слав королю Едірну.

Фольтест до Демавенда. Перше: Стримаймо акцію. Мудрилі скликають з'їзд, мають зустрітися і радитися на острові Танедд. Той з'їзд може все змінити. Друге: пошуки Левенятка можна припинити. Підтвердилося. Левенятко мертве.

Аплегатт ударив шпакуватого жеребчика п'ятами. Час квапив.

Вузьку лісову дорогу було забито вozами. Аплегатт сповільнився, спокійно підклучував до останньої із довгої колони повозок. Зразу ж зорієнтувався, що крізь затор не пропхається. Про те, щоб повертатися не могло бути й мови – занадто великою була б витрата часу. В'їжджати ж у багнисту гущавину, щоб об'їхати затор, також не дуже його тішило, тим більше що вже сутеніло.

– Що тут сталося? – запитав він у візників останнього транспорту в колоні, у двох дідуганів, із яких один, здавалося, дримав, а другий – не жив. – Напад? Білки? Кажіть! Бо я поспішаю...

Раніше, ніж хтось із дідуганів зумів відповісти, з голови колони, невидимої серед лісу, долунали крики. Візники в поспіху застрибували на фургони, репіжили коней і волів під акомпанемент вишуканих прокльонів. Колона важко рушила з місця. Дрімачий дідуган отямився, ворухнув бородою, цмокнув на мулів і шмагонув їх по задах віжками. Дідуган, який здавався мертвим, ожив, відсунув солом'яного бриля з очей і подивився на Аплегатта.

– Гляньте на нього, – сказав. – Поспішає він. Ич, синку, пощастило тобі. Саме ти вчасно доскавав.

– Вірно, – ворухнув бородою другий старець і підігнав мулів. – Вчасно. Якби ти ополудень під'їхав, стояв би разом із нами, чекав би, як проїзд звільниться. Усі ми поспішали, але довелося чекати. Як поїдеш, коли тракт закритий?

– Тракт був закритий? Яким то чином?

– Жахливий людоджер там, синку, об'явився. На лицаря напав, що самудвох із пахолком по тракту їхав. Лицарю, кажуть, довбешку разом із шоломом відірвав, коню кишки випустив. Пахоллок зумів звійатися, говорив, що жах там, що начебто увесь гостинець червоним від кюшки був...

– Що то був за монстр? – запитав Аплегатт, стримуючи коня, аби продовжити розмову із візниками возу, що повз не поспішаючи. – Дракон?

– Не, не дракон, – сказав другий старець, той, у солом'яному брилі. – Казали – мандигора чи якось так. Пахоллок говорив, що летюча бестія, жах яка велика. А завзята! Думали ми – зжере собі лицаря та й полетить – та де там! Сіла на дорозі, курва її мати, й сидить, сичить, зубиськами блискає... Ну й заткнула шлях, наче корок фляжку, бо хто під'їхав та потвору побачив, віз кинув – та гайда назад. Стало там тоді возів із півмилі, а навколо, сам бачиш, синку, гушавина й баюри, ані об'їхати, ані завернути. Тож стали ми...

– Хлопів хоч дупою їж, – пирхнув гонець. – А стояли наче барани! Було б сокири узяти та палюгами й вигнати тварюку з дороги, або й убити!

– Ага, кілька спробували, – сказав дідуган за віжками, цмокаючи на мула, бо колона рушила швидше. – Трійко гномів з купецької охорони, а із ними ще четверо новобранців, які до Каррераса в фортецю йшли, до війська. Гномів тварюка жахливо пошматувала, а новобранці...

– Дременули! – закінчив другий дідуган, після чого соковито й далеко сплюнув, точно влучивши у вільний простір між задми мулів. – Дременули, ледь оту мандигору побачили. Один, кажуть, у штани надристав. О, дивися, дивися, синку, то він! Оночки він!

– Та що ви мені тут, – трохи занервував Аплегатт, – засранця хочете показати? Не цікаво мені...

– Не тее! Потвора! Потвора вбита! Вояки її на фуру кладуть! Бачте?

Аплегатт підвівся на стременах. Незважаючи на сутінки та на роззяв, які стовбичили навколо, він роздивлявся підняте солдатами величезне блідо-жовте тіло. Нетопирині крила й скорпіонів хвіст потвори безвладно волоклися по землі. Крикнувши хором, вояки підняли труп вище й звалили його на віз. Запряжені в нього коні, видно занепокоєні смородом крові й стерва, заіржали, смикаючи дишлом.

– Не зупинятися! – крикнув дідуганам десятник, який командував солдатами. – Далі їхати! Проїзд не забивати!

Дідуган підігнав мулів, віз підскочив на колії. Аплегатт штурхнув коня п'ятами, порівнявся із ними знову.

– Вояки, видко, бестію затовкли?

– Де там, – заперечив дідуган. – Вояки, як прийшли, тільки рота на людей роззявляли, лаялися. То тобі стій, то тобі вперед, то се, то те. До потвори не поспішали. Послали за відьмаком.

– За відьмаком?

– Так було, – запевнив другий дідуган. – Комусь згадалося, що на селі відьмака бачено, тож по нього й послали. Проїжджав потім він повз нас. Волосся біле, морда паскудна та ще й страшний меч на спині. Години не минуло, як хтось спереду крикнув, що зараз можна буде їхати, бо відьмак

бестію уконтрапупив. Тоді ми й рушили нарешті, а тут, синку, акурат і ти під'їхав.

- Ха, - сказав Апплегатт замислено. - Стільки я років дорогами ганяю, а відьмака ще не зустрічав. Бачив хто, як він із потворою тією справився?

- Я бачив! - закричав хлопець із розкуйовдженою чуприною, під'їхавши з іншого боку воза. Їхав на охляп, правлячи худю, кольору гречки, шкапою за допомогою недоуздка. - Усе я бачив! Бо біля солдат був, на самісінькому передку!

- Гляньте на шмаркача, - сказав дідуган, який правив возом. - Молоко під носом, а як мудриться! А батогом не хочеш?

- Та нехай уже, батьку, - втрутився Апплегатт. - Скоро розстань, я на Каррерас поїду, а раніше знати хотілося б, що там із тим відьмаком було. Кажи, малий.

- А було так, - почав швидко хлоп, ідучи ступою поряд із возом, - що прибув отой відьмак до військового коменданта. Сказав, що зветься Герант. А комендант на те: як звешся - так звися, краще до роботи берися. І показав, де потвора сидить. Відьмак підійшов ближче, подивився хвилю. До потвори було зі стайе чи й більше навіть, але він тільки здаля глянув і відразу каже: це, каже, мантикора винятково здоровезна і що вб'є її, якщо йому двісті крон дадуть.

- Двісті крон? - аж захлинувся на те другий дідуган. - Що він, здурів геть?

- Те саме й пан комендант сказав, тіко шо трохи грубше. А відьмак на те: стільки воно й коштуватиме, а йому - все'дно, нехай потвора на дорозі хоч би й до судного дня сидить. Комендант на те, що грошви стільки не заплатить, що йому легше почекає, аж потвора сама полетить. А відьмак на те, що потвора не полетить, бо вона голодна й люта. А якщо й відлетить, то скоро назад повернеться, бо то її ловецька теро... терет... теретор...

- А ти, шмаркачу, не теревень тут! - розізлився дідуган, який правив, без видимого результату намагаючись вишмаркати у пальці, у яких одночасно тримав віжки. - Кажи-но, як воно було!

- Я ж і кажу! Відьмак так мовив: не відлетить потвора, а буде собі цілу ніч лицаря убитого їсти, потрошку, бо лицар у бронях, видлубати його зсередини непросто. На те підійшли купці й ну відьмака вмовляти, так і сяк, що з-поміж себе зберуть та сто крон йому дадуть. А відьмак ім на те, що - ач, бестія мантикором зветься і надто небезпечна, тож сто крон можуть собі в дупу всадити, він шкірою ризикувати не стане. На те комендант розсердивсь і сказав, що така вже то собача й відьмача доля: шкірою ризикувати і що відьмаки саме для того є, яко ота дупа для срання. А купці, видко, боялися, що відьмак також розсердиться і геть піде, бо на сто п'ятдесят вмовилися. І відьмак меча добув і гостинцем пішов до того місця, де потвора сиділа. А комендант знак від зурочення йому вслід зробив, на землю поплював і сказав, що таких підмінців пекельних земля невідомо як носить. Один купець на те: якби, каже, військо замість по лісах за ельфами ганяти страшидла з доріг прогонило, то у відьмаках і потреби б не було, і що...

- Не плети, - перебив дідуган. - Тільки що бачив кажи.

- Я, - похвалився хлопець, - відьмацького коня стеріг, кобилку-каштанку зі стрілкою білою.

- Та пес із нею, із кобилкою! А як відьмак потвору вбивав, ти бачив?

- Еее... - затяг хлопак. - Не бачив... Мене назад запхали. Усі вголос верещали, й коні сполошилися, тоді...

- А я казав, - презирливо сказав дідуган, - що гівно він там бачив, шмаркач.

- Але я відьмака бачив, як той повернувся! - заперечив хлопець. - А комендант, який усе бачив, блідий був на лице й тихесенько солдату сказав, що то чари магичні, або ельфійські фокуси, що звичайна людина так швидко мечем вправлятися не може... А відьмак від купців грошву взяв, на кобилку сів та й поїхав собі.

- Гммм... - пробурмотів Аппегатт. - А поїхав куди? Трактом до Каррерасу? Раз так, то я його, може, наздожену, хоча б подивлюся на нього...

- Ні, - відповів хлопчина. - Він з розстані в бік Доріану рушив. Спішив дуже.

Відьмаку рідко щось снилося, та й навіть тих нечастих снів він ніколи не пам'ятав, коли просинався. Навіть якщо були то кошмари - а зазвичай це кошмари й були.

Того разу це також був кошмар, але того разу відьмак запам'ятав принаймні його фрагмент. Зі склбученого виру якихось неясних, але тривожних постатей, дивних, але зловісних сцен і незрозумілих, але таких, що пробуджували жах слів і звуків, виокремився раптом виразний і чистий образ. Цірі. Не схожа на ту, яку він пам'ятав по Каер Морену. Попелясте волосся її, розвіяне в галопі, було довшим - таким, яке носила вона, коли зустрілися вони вперше, у Брокілоні. Коли проїздила вона поряд із ним, хотів він крикнути, але не видобув із себе голосу. Хотів побігти за нею, але здавалося, що до середини стегон він занурений у застиглу смолу. А Цірі, здавалося, його не бачила, галопувала далі, у ніч, між потворними вербами й вільхами, що, наче живі, вимахували суччям. А він побачив, що за нею - гонитва. Що слідом за нею чвалує чорний кінь, а на ньому вершник у чорному обладунку, у шоломі, декорованому крилами хижого птаха.

Він не міг ворухнутися, не міг крикнути. Міг тільки дивитися, як крилатий рицар наздоганяє Цірі, хапає за волосся, стягує з сідла й галопує далі, волочачи її слідом. Міг тільки дивитися, як обличчя Цірі синішає від болю, а з губ її зривається безголосий крик. Прокинься, - наказав він собі, не в силах знести кошмару. - Прокинься! Прокинься негайно!

Він прокинувся.

Довго лежав нерухомо, намагаючись забути сон. Потім устав. Витягнув з-під подушки капшук, швидко перерахував десятикронівки. Сто п'ятдесят за вчорашню мантикору. П'ятдесят за імляка, якого він убив за дорученням війта з села під Каррерасом. І п'ятдесят за вовкулака, на якого найняли його поселенці з Бурдорффу.

П'ятдесят за вовкулака. Забагато, бо робота була легкою. Вовкулак не захищався. Загнаний у печеру, з якої не було виходу, він встав навколішки й чекав удару меча. Відьмакові було його шкода.

Але він потребував грошей.

Не минула й година, як він уже мандрував вулицями міста Доріан, шукаючи знайомий завулок і знайому вивіску.

Напис на вивісці проголошував: «Кодрінгер і Фенн, правові консультації і послуги». Втім Геральт занадто добре знав, що те, що робили Кодрінгер і Фенн, за визначенням мало надзвичайно мало спільного із правом, а самі ж партнери мали багато причин, аби уникати контакту як із правом, так і з його представниками. Також він серйозно сумнівався, щоб хоч хтось із клієнтів, які з'являлися у конторі, знав, що значить слово «консультація».

На нижньому поверсі будиночку входу не було – були тільки солідні замкнені ворота, що, напевне, вели до каретного сараю чи стайні. Аби дістатися до входних дверей, треба було пройти на задвірки, увійти на брудне, повне качок та курей подвір'я, звідти на сходи, потім по вузькій галерейці й темним коридорчиком. І тільки тоді ти опинявся перед солідними, окутими дверима, з червоного дерева, із великим мідним кнокером у формі лев'ячої голови.

Геральт постукав, після чого швидко відійшов убік. Знав, що вмонтований у двері механізм може вистрелити з прихованих серед окуття отворів довгими, дюймів на двадцять залізними шипами. Теоретично, шипи вистрілювали з дверей, тільки якщо хтось намагався маніпулювати із замком або якщо Кодрінгер чи Фенн натискали на спусковий механізм, але Геральт уже неодноразово переконувався, що немає безпечних механізмів і що кожен із них часом діє, навіть коли діяти не повинен. І навпаки.

Напевне, в дверях був якийсь механізм, що ідентифікував гостей, скоріше за все – чародійський. Бо після стукоту зсередини ніхто ніколи не розпитував і не вимагав назватися. Двері відчинялися, і ставав у них Кодрінгер. Завжди Кодрінгер, ніколи Фенн.

– Привіт, Геральте, – сказав Кодрінгер. – Заходь. Не треба так притискатися до одвірка, бо я розмонтував захист. Пару днів тому щось у ньому зіпсувалося. Спрацював і ні з грушки, ні з петрушки продірявив лоточника. Заходь сміливо. Маєш до мене справу?

– Ні, – відьмак увійшов до широкого темнуватого передпокою, у якому, як завжди, трохи смерділо котом. – Не до тебе. До Фенна.

Кодрінгер голосно зареготав, переконуючи відьмака в підозрах, що Фенн є постаттю стовідсотково міфічною, такою, що служить для озоамилування прево, бейліфам, збірникам податків та іншим ненависним Кодрінгеру особам.

Вони увійшли до контори, у якій було світліше, бо це була верхня кімната – вікна із солідними ґратами дивилися на сонце більшу частину дня. Геральт зайняв крісло, призначене для клієнтів. Навпроти, за дубовим столом, усівся у вистеленому кріслі Кодрінгер, людина, яка наказувала звати себе «адвокатом» і для якої не було неможливих речей. Якщо хтось мав труднощі, клопоти, проблеми – ішов до Кодрінгера. І тоді той «хтось» швидко отримував на руки докази нечесності й зловживань спільника по справах. Отримував банківський кредит без забезпечень і гарантій. Єдиний із довгого списку кредиторів, отримував кошти від фірми, яка проголошувала банкрутство. Отримував спадок, хоча багатий дядечко погрожував, що не дасть й мідяка. Вигравав процес по спадщині, бо навіть найзавзятіші родичі несподівано відмовлялися від претензій. Син його виходив з ями, звільнений від звинувачень на підставі беззаперечних доказів або через брак таких, бо якщо докази були, то вони таємничо

зникали, а свідки наввипередки відкликали попередні зізнання. Мисливець за приданим, який крутив із дочкою, раптом переключався на іншу. Коханець дружини чи спокусник дочки в результаті нещасного випадку отримував складний перелам трьох кінцівок і щонайменше однієї верхньої. А затятий ворог чи будь-яка інша незручна особа переставала заважати – найчастіше зникав за нею будь-який слід і поголос. Так, якщо хтось мав проблеми, він іхав у Доріану, швиденько біг до фірми «Кодрінгер та Фенн» і колотив у двері з червоного дерева. У дверях ставав «адвокат» Кодрінгер, невисокий, худий і шпакуватий, із нездоровою шкірою людини, яка рідко перебуває на свіжому повітрі. Кодрінгер вів до контори, сідав у крісло, брав на коліна великого біло-чорного kota й гладив його. Обидва – Кодрінгер і кіт – міряли клієнта дурним, недобрим поглядом золотисто-зелених очей.

– Я отримав твого листа, – Кодрінгер і кіт зміряли відьмака жовто-зеленими поглядами. – Відвідав мене також і такий собі Любисток. Проїздив він через Доріан кілька тижнів тому. Розповів мені дещо про твої тарапати. Але сказав дуже мало. Замало.

– Правда? Ти мене здивував. Це був перший відомий мені випадок, коли Любисток не сказав забагато.

– Любисток, – Кодрінгер не посміхнувся, – сказав небагато, бо він небагато знає. А сказав менше, ніж знав, бо ти про деякі справи заборонив йому говорити. Звідки в тебе та відсутність довіри? Причому до колеги по професії?

Геральт трохи обурився. Кодрінгер удав би, що не зауважив того, але не міг, бо зауважив кіт. Широко розкривши очі, вишкірив білі іколка й майже безголосно засичав.

– Не дражни мого kota, – сказав адвокат, заспокоюючи тваринку пещенням. – Тебе обурило звернення «колега»? Але ж це правда. Я також відьмак. Я також звільняю людей від потвор і від потворних клопотів. І також роблю те за гроші.

– Є певна різниця, – пробурмотів Геральт, усе ще під неприязним поглядом kota.

– Є, – погодився Кодрінгер. – Ти відьмак анахронічний, а я відьмак новочасний, який іде в ногу із духом часу. Тому ти скоро будеш без роботи, а я процвітатиму. Стриг, виверн, ендріаг і вовкулаків скоро зовсім не буде на світі. А сучі сини будуть завжди.

– Але ж ти звільняєш від клопотів саме сучих синів, Кодрінгере. Бідняки, які мають клопоти, заплатити тобі не зуміють.

– На твої послуги бідняків також не стачить. Бідняків на таке завжди не стає, саме тому вони й бідняки.

– Надзвичайно логічно. А нове настільки, що аж дихання спирає.

– Є тут істина, от і спирає. А власне істиною є те, що база й фундамент наших професій – це сучі сини. Тільки й того, що твої – уже майже релікти, а мої – реальні й зростають у силі.

– Добре, добре, перейдімо до справ.

– Саме час, – кивнув Кодрінгер, гладячи kota, який напружився і голосно замуркотів, втикаючи йому пазурі в коліно. – І станемо вирішувати ті справи відповідно до ієрархії їхньої важливості. Перша справа: мій гонорар, колего відьмаче, складає двісті п'ятдесят новіградських крон. Ти

маєш таку суму? Чи, може, й тебе зарахувати до бідняків, які мають клопоти?

- Спершу переконаємося, чи напрацював ти на таку ставку.

- Переконання, - холодно сказав адвокат, - обмеж виключно власною особою, до того ж - поспіши. А коли вже переконаєш її, поклади гроші на стіл. Тоді ми перейдемо до інших, менш важливих речей.

Геральт відв'язав від поясу мішечок і з брязкотом кинув його на стіл. Кіт різким стрибком зіскочив з колін Кодрінгера й утік. Адвокат сховав капшук до шухляди, не перевіряючи вмісту.

- Ти налякав мого kota, - сказав він із неудаваним докором.

- Вибачаюся. Я думав, що брязкіт грошви - останне, що може налякати твого kota. Говори, про що ти довідався.

- Той Рієнс, - почав Кодрінгер, - який так тебе цікавить, особа досить таємнича. Мені вдалося лише встановити, що він два роки навчався у школі чародіїв у Бан Арді. Витурили його звідти, впіймавши на мілких крадіжках. Під школою, як завжди, чекали вербувальники з кедвенської розвідки. Рієнс дав себе завербувати. Що він робив для розвідки Кедвену, встановити мені не вдалося. Але піна зі школи чародіїв зазвичай учиться на вбивць. Підходить?

- Як влитий. Кажи далі.

- Наступна інформація походить із Цінтри. Пан Рієнс сидів там у ямі. За правління королеви Каланте.

- За що сидів?

- Уяви собі - за борги. У буцегарні був недовго, хтось його викупив, сплативши його борги разом із відсотками. Трансакція відбулася за посередництвом банку, зі збереженням анонімності доброчинця. Я намагався вистежити, від кого надійшли гроші, але здався після чотирьох чергових банків. Той, хто викупив Рієнса, був професіоналом. І йому дуже важила анонімність.

Кодрінгер замовчав, закашляв важко, прикладаючи хустку до губ.

- І раптом, одразу після закінчення війни, пан Рієнс з'явився у Соддені, в Ангрені, в Брюгге, - продовжив за мить, витираючи губи й дивлячись на хустку. - Змінений так, що й не впізнати, принаймні якщо йдеться про поведінку й кількість готівки, якою він розпоряджався і яку витрачав направо-наліво. Бо якщо йдеться про ім'я, то наглючий сучий син не напружувався: надалі вживав ім'я Рієнса. І як Рієнс почав здійснювати інтенсивні пошуки певної особи - чи, скоріше, особочки. Відвідав друїдів з ангрєнського Кругу, тих, які опікувалися сиротами війни. Тіло одного з друїдів знайшли через якийсь час у лісі неподалік, знівеченого, зі слідами тортур. Потім Рієнс з'явився у Заріччі...

- Знаю, - перебив Геральт. - Знаю, що він зробив із хлопською родиною із Заріччя. За двісті п'ятдесят крон я розраховував на більше. Як на цей час, єдиною новиною для мене була інформація про школу чародіїв і кедвенську розвідку. Решту я знаю. Відаю, що Рієнс - безжальний убивця. Відаю, що він нахабний лобур, що навіть не силиться вигадувати фальшиві імена. Відаю, що працює він за чиїмось дорученням. За чиїм, Кодрінгере?

- За дорученням якогось чародія. Це чародій викупив тоді його з ями. Ти сам мене інформував, а Любисток те підтвердив, що Рієнс використовує магію. Справжню магію, не ті фокуси, які міг би знати жак, вигнаний з академії. Тому хтось його підтримує, забезпечує амулетами, скоріше за все - таємно навчає. Деякі з офіційно практикуючих магів мають таких секретних учнів і фактотумів[6 - Фактотум (лат. facere - робити, totum - все) - довірена особа, яка виконує будь-які доручені завдання.] для вирішення нелегальних або брудних справ. На жаргоні чародіїв щось таке зветься «працювати на шворці».

- Діючи на чародійській шворці, Рієнс використовував би камуфлюючу магію. Але він не змінює ані імені, ані зовнішності. Навіть не позбувся опіку шкіри, який поставила Йеннефер.

- Саме це підтверджує роботу на шворці, - Кодрінгер закашлявся, витер губи хусткою. - Бо чародійський камуфляж - це аж ніяк не камуфляж, тільки дилетанти застосовують щось таке. Якби Рієнс ховався під магічною заслоною чи ілюзорною маскою, про це відразу сигналізував би кожен магічний алярм, а такі алярми на сьогодні є чи не в будь-якій міській брамі. А чародії відчують ілюзорні маски безпомилково. У найбільшому скупченні людей, у найбільшій крбї Рієнс привертав би до себе увагу будь-якого чародія, наче з вух його валило полум'я, а зі сраки - клуби диму. Повторюю: Рієнс працює за дорученням чародія і працює так, щоб не привертати до себе уваги інших чародіїв.

- Дехто вважає його за нільфгардського шпигуна.

- Я про те знаю. Так, наприклад, вважає Дійкстра, шеф розвідки Реданії. Дійкстра рідко коли помиляється, тож можна припустити, що й цього разу він правий. Але одне не виключає іншого. Фактотум чародія може одночасно бути нільфгардським шпигуном.

- Що означало б, що якийсь офіційно практикуючий чародій шпигує для Нільфгарду за посередництвом тайного фактотуму.

- Дурня! - Кодрінгер закашлявся, уважно роздивився хусточку. - Чародій мав би шпигувати для Нільфгарду? З яких причин? Для грошей? Смішно. Розраховуючи на велику владу під рукою переможного імператора Емгира? Ще смішніше. Це не таємниця, що Емгир вар Емрейс тримає підлеглих йому чародіїв у чорному тілі. Чародії у Нільфгарді так само функціональні, як от, наприклад, стайничі. Й владі мають не більше ніж стайничі. Чи хтось із наших бундючних магів вирішив би боротися за перемогу імператора, при якому він був би стайничим? Філіппа Ейльгарт, яка диктує Візіміру Реданському королівські звернення та едикти? Сабріна Глевіссіг, яка уриває промови Генсельта з Кедвену, молотячи кулаком по столу й наказуючи, щоб король заткнув пельку й слухав? Вільгефорц з Роггевену, який нещодавно відповідав Демавенду з Едірну, що поки не має для нього часу?

- Коротше, Кодрінгере. То як там із Рієнсом?

- Звичайно. Нільфгарська розвідка намагається дістатися до чародія, втягуючи до співпраці фактотума. З того, що мені відомо, Рієнс не знехтував би нільфгардським флореном і зрадив би свого майстра без вагань.

- А зараз це ти розповідаєш дурню. Навіть наші бундючні магіки відразу б зорієнтувалися, що їх зрадили, а розшифрований Рієнс затанцював би на шибениці. Якби йому пощастило.

- Ти наче дитина, Геральте. Розшифрованих шпигунів не вішають, а використовують. Фарширують дезінформацією, намагаються перетворити на подвійних агентів...

- Не знуджуй дитину, Кодрінгере. Мене не цікавлять закуліси праці розвідки чи політика. Рієнс наступає мені на п'яти, тож я хочу знати - чому й за чим дорученням. Виходить, що за дорученням якогось чародія. Хто той чародій?

- Я ще не знаю. Але скоро знатиму.

- Скоро, - процідив відьмак, - це для мене запізно.

- Я аж ніяк того не виключаю, - серйозно сказав Кодрінгер. - Ти впакувався у паскудні проблеми, Геральте. Добре, що ти звернувся до мене, я умію витягати з проблем. У принципі, я вже тебе витягнув.

- Справді?

- Справді. - Адвокат приклав хусточку до губ і закашляв. - Бо, бач, колего, окрім чародія і, може, Нільфгарду, у пригоді цій є і третя сторона. Провідали мене, уяви собі, агенти таємних служб короля Фольтеста. Мали вони клопіт. Король наказав їм відшукати певну княжну, яка зникла. Коли виявилось, що це не так просто, агенти вирішили залучити до співпраці спеціаліста з непростих справ. Викладаючи проблему, доповіли спеціалісту, що про розшукувану княжну чимало може знати один відьмак. Може навіть знати, де та є.

- І що вчинив спеціаліст?

- Спочатку здивувався. Здивувало його, скажімо, що поймаєного відьмака не посаджено до ями, аби там традиційним способом довідатися про все, що він знає, і навіть багато про що з того, чого не знає, але вигідає, щоб задовольнити тих, хто розпитують. Агенти відповіли, що їхній шеф це заборонив. Відьмаки, пояснили вони, мають настільки вразливу нервову систему, що під впливом тортур відразу вмирають, чи ж, як образно вони висловилися, жилка в них у мозку лопається. У зв'язку із тим їм доручено за відьмаком слідкувати, але й це завдання виявилось не з легких. Спеціаліст похвалив агентів за розсудливість і наказав їм прийти через два тижні.

- Вони погодилися?

- Аякже! Тоді спеціаліст, який уже вважав тебе клієнтом, передав агентам неспростовні докази, що відьмак Геральт не мав, не має і не може мати нічого спільного із розшукуваною княжною. Бо спеціаліст знайшов безпосередніх свідків смерті княжни Цірілли, онуки королеви Каланте, дочки принцеси Паветти. Цірілла померла три роки тому в таборі біженців в Ангрені. Від дифтерії. Дитинка страшенно страждала перед смертю. Не повіриш, але темерські агенти мали сльози на очах, коли слухали звіт моїх безпосередніх свідків.

- Я також маю сльози на очах. Темерійські агенти, думаю, не могли чи не захотіли сплатити тобі більше двохсот п'ятдесяти крон?

- Твій сарказм ранив моє серце, відьмаче. Я витягнув тебе з проблем, а ти замість дякувати раниш моє серце.

- Дякую і вибачаюся. Навіщо кроль Фольтест наказав агентам розшукувати Цірі, Кодрінгере? Що їм наказали вчинити, коли її знайдуть?

- А ти настільки нетямущий? Убити, ясна річ. Її вважають претенденткою на трон Цінтри, а стосовно того трону існують інші плани.

- Це не тримається купи, Кодрінгере. Трон Цінтри згорів разом із королівським палацом, містом й усією країною. Зараз там править Нільфгард. Фольтест чудово про те знає, інші королі - також. Яким чином Цірі може претендувати на трон, якого немає?

- Ходімо, - Кодрінгер устав. - Спробуємо спільно знайти відповідь на те запитання. Принагідно дам тобі привід для довіри... Що тебе так цікавить у тому портреті, можу запитати?

- Він подірявлений, наче дятел його дзьобав кілька сезонів, - сказав Геральт, дивлячись на малюнок у золоченій рамі, що висів на стіні навпроти адвоката. - І те, що зображує він виняткового ідіота.

- Це мій небіжчик батько, - Кодрінгер трохи скривився. - Винятковий ідіот. Я повісив портрет тут, аби завжди мати його перед очима. Як пересторогу. Ходімо, відьмаче.

Вони вийшли в передпокій. Кіт, який лежав посередині килиму й зосереджено вилизував задню лапу, витягнуту під дивним кутом, при виді відьмака відразу чкурнув у темряву коридору.

- Чому коти так тебе не люблять, Геральте? Чи це має щось спільне із...

- Так, - відрізав він. - Має.

Панель червоного дерева на стіні відсунулася безшелесно, відкриваючи секретний прохід. Кодрінгер пішов першим. Панель, безсумнівно під магічним контролем, зачинилася за ними, але в темряві вони не опинилися. З глибин таємного коридору долидало світло.

У приміщенні наприкінці коридору було холодно й сухо, а в повітрі стояв важкий, задущливий запах куряви й свічок.

- Познайомися із моїм співробітником, Геральте.

- Із Фенном? - посміхнувся відьмак. - Бути не може.

- Може. Признайся, ти ж підозрював, що Фенна не існує?

- Чого б то?

Поміж шафами й полицями із книжками, що сягали стелі, пролунав скрип, а за мить звідти виїхав дивний візок. Було це високе крісло із колесами. На кріслі сидів карлик із величезною головою, посаджений - без шиї - на непропорційно вузьких плечах. У карлика не було обох ніг.

- Знайомтеся, - сказав Кодрінгер. - Якуб Фенн, учений законник, мій спілльник і неоціненний співробітник. А це наш гість і клієнт...

- Відьмак Геральт із Рівії, - із посмішкою закінчив каліка. - Неважко здогадатися. Я працюю над замовленням уже кілька місяців. Прошу за мною, панове.

Вони рушили за поскрипуючим кріслом у лабіринт між полицями, що згиналися під тягарем томів, яких не посоромилася б й університетська бібліотека в Оксенфурті. Інкунабули, як оцінив Геральт, мали збирати кілька поколінь Кодрінгерів і Феннів. Він був радий з виказаного доказу довіри, радів, познайомившись нарешті із Фенном. Утім не сумнівався, що постать, хоча й

стовідсотково реальна, частково залишалася міфічною. Міфічного Фенна, постійне альтер-его Кодрінгера, часто бачили в місті, а прикутий до крісла вчений законник ймовірно ніколи не полишав будинку.

Середина приміщення була надзвичайно добре освітлена, стояв тут низький, доступний із крісла на колесах пюпітр, на якому громадилися книжки, сувої пергаменту й велену, папери, пляшки із чорнилами й тушшю, жмутки пер і маса загадкового приладдя. Загадковим, утім, було не все. Геральт розпізнав форму для фальшування печаток і діамантову стирачку для усування записів з урядових документів. На середині пюпітру лежав невеличкий кульовий арбалет-репетер, [7 - Різновид арбалету специфічної конструкції (назва походить від фр. *repetere* - «повторювати»): тятива в них подвійна, а в центрі її закріплено невеличкий мішечок для кулі. Досить часто такий арбалет був багатозарядним - для перезаряджання треба було пересунути спеціальний важіль (звідси походить і його назва: від повторення руху перезаряджання).] а поряд з-під оксамитової тканини визирали великі лінзи, зроблені зі шліфованого гірського кришталю. Лінзи такі були рідкістю і коштували цілу купу грошви.

- Ти дізнався про щось нове, Фенне?

- Небагато, - каліка посміхнувся. Посмішку він мав добру й відкриту. - Я звузив список потенційних працедавців Ріенса до двадцяти восьми чародіїв...

- Поки це облишимо, - швидко сказав Кодрінгер. - Поки цікавить нас дещо інше. Поясни Геральтові причини, через які зникла княжна Цінтри е об'єктом обширних пошуків агентів Чотирьох Королівств.

- Дівчина має у жилах кров королеви Каланте, - сказав Фенн, ніби здивований необхідністю пояснювати настільки очевидні речі. - Вона остання з королівської лінії. Цінтра має чимале стратегічне й політичне значення. Зникла, залишаючись поза сферою впливів, претендентка на корону - невигідна, а може, навіть небезпечна, якщо потрапить під не той вплив. Наприклад, під вплив Нільфгарду.

- Наскільки я пам'ятаю, - сказав Геральт, - у Цінтрі право не дозволяє жінкам спадкувати.

- Це правда, - підтвердив Фінн і знову посміхнувся. - Але жінка завжди може стати чиею дружиною і матір'ю нащадка чоловічої статі. Служби розвідки Чотирьох Королівств довідалися про проведені Ріенсом гарячкові пошуки княжни й упевнилися, що саме про це йдеться. Тож вирішено було унеможливити варіант, коли княжна стала б дружиною і матір'ю. Простим, але результативним способом.

- Але княжна мертва, - швидко сказав Кодрінгер, бачачи, які зміни на обличчі Геральта викликають слова усміхненого карлика. - Агенти довідалися про те й припинили пошуки.

- Поки що припинили, - відьмак насилу зберіг спокій і холодний тон. - Проблема із брехнею у тому, що вона вилізає назовні. Крім того, королівські агенти - це тільки одна зі сторін, що беруть участь у цій грі. Агенти, й ви самі це сказали, вистежували Цірі, щоб перекреслити плани інших переслідувачів. А ті інші можуть виявитися менш піддатливими на дезінформацію. Я вас винайняв, аби ви знайшли спосіб, що убезпечить дитину. Що ви пропонуєте?

- У нас є одна концепція, - Фенн кинув оком на спільника, але не знайшов на його обличчі наказу мовчати. - Ми хочемо дискретно, але широко розповсюдити думку, що не тільки княжна Цірілла, а навіть її можливі нащадки чоловічої статі не мають жодних прав на трон Цінтри.

- У Цінтрі кужіль не спадкує, - пояснив Кодрінгер, змагаючись із новим приступом кашлю. - Спадкує там виключно меч.[8 - Середньовічна традиція знає дві лінії наслідування, які чітко відрізняються одна від одної: «за кужелем» і «за мечем» - відповідно, за чоловічою та за жіночою лініями; таким чином, у ситуації, коли «спадкує меч», за відсутності нащадків чоловічої статі в даній правлячій родині влада після смерті останнього чоловічого представника її переходить до найближчого кровного родича по чоловічій лінії (племінника, дядька, брата тощо).]

- Саме так, - підтвердив учений законник. - Геральт мить тому сам про те сказав. Це старовинний закон, навіть тій дияволиці Каланте не вдалося його відмінити, а вже вона - намагалася.

- Хотіла повалити закон за допомогою інтриги, - переконливо сказав Кодрінгер, витираючи губи хусткою. - Нелегальної інтриги. Поясни, Фенне.

- Каланте була єдиною донькою короля Дагорода й королеви Адалії. Після смерті батьків вона протистояла аристократії, яка бачила в ній виключно дружину для нового короля. Хотіла вона панувати нероздільно, погодившись для проформи й для підтримання династії на інститут князя-чоловіка, який би сидів біля неї, але значив би не більше, ніж лялька-мотанка на весіллі. Старі роди тому опиралися. Каланте мала на вибір або громадянську війну, або відмову від трону на користь іншої лінії, або ж заміжжя із Ройгнером, князем Еббінга. Обрала вона те третє рішення. Правила країною, але поряд із Ройгнером. Зрозуміло, не дала себе уярмити чи випхати на бабську половину. Була вона Левицею із Цінтри. Але панував Ройгнер, хоча Левом його не титулував ніхто.

- А Каланте, - додав Кодрінгер, - щосили намагалася завагітніти й народити сина. Нічого з того не вийшло. Народила доньку, Паветту, потім двічі були викидні, і стало зрозуміло, що більше дітей у неї не буде. Всі плани беркицьнулися. От бабська доля. Величні амбіції перехрежує зруйнована матка.

Геральт скривився.

- Ти огидно тривіальний, Кодрінгере.

- Знаю. Правда також була тривіальною. Бо Ройгнер почав видивлятися молоді королеву із відповідно широкими стегнами, краще з роду, що підтверджував свою плодовитість аж до прабабки. А в Каланте земля стала тікати з-під ніг. Кожна страва, кожен келих вина могли містити смерть, кожне полювання могло скінчитися нещасним випадком. Багато що свідчить про те, що Левиця із Цінтри в той час перехопила ініціативу. Ройгнер помер. У країні тоді лютувала віспа, і смерть короля нікого не здивувала.

- Я починаю розуміти, - сказав відьмак, удавано байдуже, - на що спиратимуться відомості, які ви маєте намір дискретно, але широко розповсюдити. Цірі стане онукою отруйниці та вбивці чоловіка?

- Не випереджуй фактів, Геральте. Кажи далі, Фенне.

- Каланте, - посміхнувся карлик, - врятувала життя, але корона відсувалася усе далі. Коли після смерті Ройгнера Левиця потягнулася за абсолютною владою, аристократія знову твердо сказала «ні» ламанню закону й традиції. На трон Цінтри мав сісти король, не королева. Справу поставили ясно: щойно мала Паветта почне хоча б трохи нагадувати жінку, належить видати її заміж за когось, хто стане новим королем. Повторне заміжжя безплідної королеви в гру не входило. Левиця із Цінтри зрозуміла, що може розраховувати, найбільше, на роль королеви-матері. До того ж

чоловіком Паветти міг стати хтось, хто й зовсім відсунув би тещу від владарювання.

– Я знову буду тривіальним, – застеріг Кодрінгер. – Каланте зволікала із виданням Паветти заміж. Спочатку знищила проект мар'яжу, коли дівчині було десять, а тоді й другий, коли стало тій тринадцять. Аристократія випередила ті плани й захотіла, щоб п'ятнадцятий день народження Паветти був останнім народженням панни. Каланте мусила дати згоду. Але спочатку вона добилася того, на що розраховувала. Паветта задовго залишалася панною. Почало їй свербіти так, що вона допустила до себе першого-ліпшого прибуду, до того ж – залятого на потвору. Були в тому якісь надприродні обставини, якісь пророцтва, чари, обітниці... Якесь Право Несподіванки? Вірно, Геральте? Що сталося потім, ти, напевне, пам'ятаєш. Каланте закликала до Цінтри відьмака, а відьмак набешкетував. Не знаючи, що ним управляють, він зняв прокляття з потворного Єжака, зробивши можливим його мар'яж із Паветтою. Тим самим відьмак полегшив Каланте збереження трону. Зв'язок Паветти із відчарованою потворою був для вельмож настільки великим шоком, що вони погодилися на раптове заміжжя Левиці із Ейстом Турсехом. Ярл із островів Скеелліге видався усім кращим за прибуду Єжака. Таким чином Каланте й далі правила країною. Ейст, як і всі острів'яни, надмірно шанував Левицю із Цінтри, аби в чомусь їй суперечити, а від королювання його нудило. Він цілком передав правління у її руки. А Каланте, фаршируючи себе медикаментами й еліксирами, тягнула чоловіка в ложе удень і вночі. Хотіла народити до самих останніх своїх днів. Бо якщо вже королева-мати – то власного сина. Але, як я уже говорив, великі амбіції, але...

– Ти вже говорив. Не повторюйся.

– Натомість принцеса Паветта, дружина дивного Єжака, вже під час шлюбної церемонії мала на собі підозріло вільну сукню. Каланте змінила плани. Якщо не її син, думала, то нехай це буде син Паветти. Але Паветта народила доньку. Прокляття, чи що? Втім, принцеса ще могла народити. Чи – могла б. Бо стався загадковий нещасливий випадок. Вона й отой дивакуватий Єжак зникли в незрозумілій морській катастрофі.

– Ти не занадто довго, Кодрінгере?

– Намагаюся прояснити ситуацію, нічого більше. Після смерті Паветти Каланте зламалася, але не на довго. Останньою надією її була онука. Дочка Паветти, Цірілла. Цірі, шаліюче по королівському бургу втілене дияволятко. Для декого – улюблениця, особливо для тих, хто у віці, бо так вона нагадувала Каланте, коли та була дитиною. Для інших... підмінник, дочка потворного Єжака, на яку, до того ж, пред'являв права якийсь відьмак. А тепер ми доходимо до суті справи: пестунка Каланте, яку, очевидно, та готувала як наступницю, яку сприймали наче друге втілення її, Левеня із крові Левиці, навіть тоді вважалася деякими усунутою від права на трон. Цірілла була неправого народження. Паветта пішла на мезальянс. Змішала королівську кров із низькою кров'ю прибуди незрозумілого походження.

– Хитро, Кодрінгере. Але воно не так. Батько Цірі аж ніяк не був низького походження. Був принцом.

– Та що ти кажеш? Я про те не знав. З якого королівства?

– З якогось на півдні... З Маехту... так, саме з Маехту.

– Цікаво, – пробурмотів Кодрінгер. – Маехт здавна нільфгардська марка. Входить до складу Провінції Метінна.

- Але він є королівством, - втрутився Фенн. - Панує там король.
- Панує там Емгир вар Емрейс, - відрізав Кодрінгер. - Хто б не сидів там на троні, сидить він з ласки й за рішенням Емгира. Але якщо ми вже про те, то перевір, кого Емгир зробив там королем. Я не пам'ятаю.
- Уже шукаю, - каліка попхнув колеса свого крісла, від'їхав, скриплячи, до книжкової шафи, стягнув з неї товсту кипу сувоїв і почав їх переглядати, кидаючи переглянуті на підлогу. - Гммм... Уже маю. Королівство Маехт. На гербі срібні риби й корони промінні на полі блакитно-червоному чотиридюльовому...
- Плюнь на геральдику, Фенне. Король, хто там король?
- Гоет, на прізвисько Справедливий. Обраний через елекцію...[9 - Елекція - вибори монарха в Польщі й Гетьманській Україні голосуванням можних родів.]
- ...Емгиром з Нільфгарду, - холодно договорив Кодрінгер.
- ...дев'ять років тому.
- Не той, - швидко підрахував адвокат. - Цей нас не цікавить. Хто був перед ним?
- Хвилиночку. Маю. Акерспаарк. Помер...
- Помер від гострого запалення легенів, пробитих стилетом посіпаками Емгира чи того Справедливого, - Кодрінгер знову виказав свою здогадливність. - Геральте, чи отой Акерспаарк породжує у тобі якихось асоціацій? Він міг бути татусем нашого Єжака?
- Так, - підтвердив відьмак, трохи подумавши. - Акерспаарк. Пам'ятаю, Дані саме так звав свого батька.
- Дані?
- Таке він носив ім'я. Був принцом, сином того Акерспаарка...
- Ні, - перебив його Фенн, вдивляючись у сувої. - Тут про всіх сказано. Легальні сини: Орм, Горм, Торм, Хорм і Гонзалез. Легальні доньки: Алія, Валія, Ніна, Пакуліна, Мальвіна й Аргентина...
- Відкликаю свій наклеп на Нільфгард і на Справедливого Гоета, - поважно заявив Кодрінгер. - Того Акерспаарка не вбили. Він просто затрахався на смерть. Бо напевне мав він і позашлюбних, га, Фенне?
- Мав. Чимало. Але жодного на ім'я Дані я тут не бачу.
- Я і не сподівався, що ти побачиш. Геральте, твій Єжак не був ніяким принцом. Навіть якщо й насправді виловив його десь на стороні той ходок Акерспаарк, від права на такий титул його, окрім Нільфгарду, віддаляла холерно довга черга легальних Ормів, Гормів й інших Гонзалезів із їх власними, напевне численними, дітлахами. З формальної точки зору Паетта вдалася до мезальянсу.
- А Цірі, дитя мезальянсу, не має прав на трон?
- Браво.
- Фенн прискрипів до пюпітру, штовхаючи колеса крісла.

- Це аргумент, - сказав, задираючи велику голову. - Виключно аргумент. Не забувай, Геральте, ми не змагаємося ані за корону для княжни Цірілли, ані за позбавлення її корони. З розпущеної плітки має впливати, що дівчину не можна використовувати для загарбання Цінтри. Що коли хтось таку спробу зробить, то легко буде поставити її під сумнів. Дівчина перестане бути в політичній грі фігурою, а стане тільки неважливим пішаком. А тоді...

- Дозволять їй жити, - спокійно докінчив Кодрінгер.

- З формального боку, - запитав Геральт, - наскільки серйозний це аргумент?

Фенн глянув на Кодрінгера, потім на відьмака.

- Не дуже серйозний, - визнав. - Цірілла - все ж кров Каланте, хай і трохи розбавлена. За нормальних умов може й відсунути її від трону, але умови ненормальні. Кров Левиці має значення політичне...

- Кров... - Геральт потер чоло. - Що значить Дитя Старшої Крові, Кодрінгере?

- Не розумію. Хтось, говорячи про Ціріллу, уживав таке визначення?

- Так.

- Хто?

- Неважливо хто. Що це значить?

- Luned aer Nen Ichaer, - сказав раптом Фенн, від'їжджаючи від пюпітру. - Дослівно це було б не Дитя, але Дочка Старшої Крові. Гмм... Старша Кров... Я зустрічав таке визначення. Не пам'ятаю точно... Хіба йдеться про якесь ельфійське віщування. У деяких версіях тексту ворожби Ітліни, тих, що старіші, є, як мені здається, згадки про Старшу Кров Ельфів, чи ж Ен Ген Іхер. Але ми тут не маємо повного тексту ворожби. Треба б звернутися до ельфів...

- Облишмо це, - перебив його холодно Кодрінгер. - Не забагато розмов за раз, Фенне, не забагато сорок за хвіст, не забагато віщувань та таємниць. Поки що дякуємо тобі. Бувай, плідної праці. Геральте, ходімо. Повертаємося до контори.

- Замало, вірно? - упевнився відьмак, щойно вони повернулися й усілися в крісла, адвокат за столом, а він навпроти. - Занизький гонорар, вірно?

Кодрінгер підняв зі столу металевий предмет у формі зірки й кілька разів крутнув його в пальцях.

- Занизький, Геральте. Копирсання в ельфійських віщуваннях для мене диявольськи обтяжливо, це втрата часу й коштів. Потрібно під час пошуків іти до ельфів, бо, окрім них, ніхто не в змозі зрозуміти їхніх записів. Ельфійські манускрипти в більшості випадків - якась складюча символіка, акровірші, інколи майже шифри.[10 - Акrostих (від давньогрец. akros - «крайній» та styhos - «віршований рядок»), різновид вірша, в якому з перших літер (або слів) кожного рядку/строфи ми отримуємо нове - приховане - слово або речення.] Старша Мова завжди щонайменше двозначна, а коли записана - може мати хоч і десять значень. Ельфи ніколи не були схильні допомагати нікому, хто хотів розкусити їхні віщування. А тепер, коли в лісах триває кривава війна із білками, коли доходить до погромів,

до них небезпечно наближатися. Ельфи можуть прийняти тебе за провокатора, люди – звинуватити в зраді...

– Скільки, Кодрінгере?

Адвокат мовчав хвилику, безустанно граючись металевою зіркою.

– Десять відсотків, – сказав нарешті.

– Десять відсотків від чого?

– Не глузуй з мене, відьмаче. Справа стає серйозною. Стає усе менш ясно, про що тут ідеться, а коли невідомо, про що йдеться, то напевно йдеться про гроші. Тоді мені миліший відсоток, аніж звичайний гонорар. Даси мені десять відсотків від того, що матимеш, мінус уже сплачена сума. Пишемо угоду?

– Ні. Я не хочу наражати тебе на збитки. Десять відсотків від нуля дають нуль, Кодрінгере. Я, дорогий мій колего, не матиму з того нічого.

– Повторюю, не глузуй з мене. Не вірю, щоб ти робив це без зиску. Не вірю, що не криються за тим...

– Мало мене обходить, у що ти віриш. Не буде жодної угоди. Й жодних відсотків. Окресли розмір гонорару за збирання інформації.

– Будь-кого іншого, – закашлявся Кодрінгер, – я б викинув геть, будучи впевненим, що мене намагаються надурити. Але до тебе, анахронічний відьмаче, якось дивно пасує шляхетна й наївна незацікавленість. Це твій стиль, це чудово й патетично старомодно... дати себе вбити задарма...

– Не втрачаймо часу. Скільки, Кодрінгере?

– Ще стільки ж. Разом п'ятсот.

– Шкода, – Геральт качнув головою, – але мене не вистачить на таку суму. Принаймні, не в цю хвилину.

– Поновлюю пропозицію, яку я колись тобі зробив, на початку нашого знайомства, – сказав повільно адвокат, усе ще граючись зіркою. – Візьми від мене роботу, й тобі вистачатиме. На інформацію й іншу розкіш.

– Ні, Кодрінгере.

– Чому?

– Ти не зрозумієш.

– Цього разу ти раниш мені не серце, але професійну гордість. Бо я собі лещу, вважаючи, що насправді я все розумію. В основу наших професій закладено підлість, але ти все-таки постійно віддаєш перевагу анахронічному перед новочасним.

Відьмак усміхнувся.

– Браво.

Кодрінгер знову зайшовся кашлем, витер губи, глянув на хустку, потім підвів жовто-зелені очі.

- Ти ж кинув погляд у список магічок та магів, який лежав на пюпітрі? У список потенційних роботодавців Ріенса?

- Кинув.

- Я не дам тобі списку, поки все не перевірю. Не керуйся тим, що підгледів. Любисток говорив мені, що Філіппа Ейльгарт, скоріше за все, знає, хто стоїть за Ріенсом, але із тобою тим знанням не поділилася. Філіппа не захищала б будь-кого. За тим негідником стоїть якась по-справжньому важлива фігура.

Відьмак мовчав.

- Стережися, Геральте. Ти в серйозній небезпеці. Хтось веде із тобою гру. Хтось точно передбачає твої ходи, хтось ними майже керує. Не піддайся зухвалості та нахабству. Той, хто із тобою грає, це не стрига чи вовкулак. Це не брати Мішле. Це навіть не Ріенс. Дитя Старшої Крові, прокляття. Наче мало було трону Цінтри, чародіїв, королів і Нільфгарду, так ще на додаток й ельфи. Припини цю гру, відьмаче, вийди з неї. Перекресли плани, роблячи те, на що від тебе ніхто не сподівається. Обірви той шалений зв'язок, не дозволяй, щоб згадували тебе поряд із Ціріллою. Залиш її Йеннефер, а сам повертайся до Каер Морену й не вистромлюй звідти носа. Заховайся у горах, а я попорпаюся в ельфійських манускриптах, спокійно, без поспіху, докладно. А коли вже матиму інформацію про Дитя Старшої Крові, коли буду знати ім'я чародія, який у те замішаний, ти зумієш зібрати грошву й ми зробимо обмін.

- Я не можу чекати. Дівчина в небезпеці.

- Це правда. Але мені відомо, що тебе вважають перешкодою на шляху до неї. Перешкодою, яку належить беззаперечно усунути. У зв'язку із тим це ти - в небезпеці. Візьмуться за дівчину, тільки коли покінчать із тобою.

- Або коли я припиню гру, усунуся і заховаюся у Каер Морені. Я занадто багато заплатив тобі, Кордінгере, щоб ти давав мені такі поради.

Адвокат крутнув у пальцях сталеву зірку.

- За суму, яку ти сьогодні мені заплатив, я активно діяв уже якийсь час, відьмаче, - сказав він, стримуючи кашель. - Порада, яку я тобі дав, є цілком обдуманого. Заховайся у Каер Морені, зникни. Й тоді ті, які шукають Цірі, отримують її.

Геральт примружив очі й усміхнувся. Кодрінгер не зблід.

- Я знаю, що кажу, - сказав, витримавши й усмішку, й погляд. - Переслідувачі твоєї Цірі знайдуть її і зроблять із нею, що захочуть. А тим часом і вона, й ти - будете в безпеці.

- Поясни, прошу. В міру швидко.

- Я знайшов одну дівчину. Шляхтанку із Цінтри, повоєнну сироту. Вона пройшла крізь табір для біженців, зараз міряє ліктем і кроїть тканини, прийнята суконником з Брюгге. Не вирізняється вона нічим особливим. Окрім одного. Вона дуже схожа на малюнок з певної мініатюри, на якій зображено Левенятко із Цінтри... Хочеш побачити її портретик?

- Ні, Кодрінгере. Не хочу. Й не погоджуюся на таке рішення.

- Геральте, - адвокат прикрив очі. - Що тобою керує? Якщо бажаєш врятувати ту твою Цірі... Мені здається, що зараз для тебе погорда -

розкіш. Ні, я погано висловився. Для тебе погорда погордою – розкіш. Надходить Час Погорди, колего відьмаче, час великої, безмежної погорди. Ти маєш пристосуватися. Те, що я тобі пропоную, – це проста альтернатива. Хтось помре, щоб хтось міг жити. Хтось, кого ти любиш, уціліє. Умре інша дівчинка, якої ти не знаєш, якої ти ніколи не бачив...

– До якої я можу ставитися із погордою? – перебив відьмак. – Маю за те, що я люблю, заплатити погордою до самого себе? Ні, Кодрінгере. Залиш ту дитину в спокої, нехай і надалі мірєє сукно ліктем. Портретик її – знищ. Спали. А за мої двісті п'ятдесят важко зароблених крон, які ти кинув у шухляду, дай мені дещо інше. Інформацію. Йеннефер і Цірі залишили Елландер. Я упевнений, що ти про це знаєш. Я упевнений, що знаєш, куди вони прямують. Я упевнений, що знаєш, чи хтось іде по їхньому сліду.

Кодрінгер побарабанив пальцями по столу, закашлявся.

– Вовк, попри застереження, бажає полювати й далі, – констатував. – Не бачить, що це на нього полюють, що лізе він просто між прапорцями, поставленими на нього справжнім мисливцем.

– Не будь банальним. Будь конкретним.

– Якщо бажаєш. Неважко здогадатися, що Йеннефер іде на з'їзд чародіїв, що скликаний на початок липня у Гарштангу на острові Танедд. Вона вміло петляє і не користується магією, тому її важко вислідити. Тиждень тому вона була ще в Елландері, за моїми розрахунками, за три-чотири дні добереться вона до міста Горс Велен, від якого до Танедду – один крок. Їдучи до Горс Велену, вона має проїхати селищем Анхор. Вирушивши оце зараз, ти матимеш шанс перехопити тих, хто іде за нею. Бо за нею ідуть.

– Сподіваюся, – Геральт паскудно усміхнувся, – що то не якісь там королівські агенти?

– Ні, – сказав адвокат, дивлячись на металеву зірку, якою він грався. – Це не агенти. Але це й не Рієнс, який мудріший за тебе, бо після бою із Мішле затаївся у якійсь дірі й не висуває звідти носа. За Йеннефер ідуть трое найманих горлорізів.

– Я так здогадуюся, що ти їх знаєш?

– Я усіх знаю. І тому дещо тобі запропоную: залиш їх у спокої. Не їдь до Анхору. А я використаю свої знайомства й зв'язки. Спробую підкупити головорізів, перекупити контракт. Іншими словами – натравлю їх на Рієнса. Якщо вдасться...

Раптом обірвав себе, сильно замахнувся. Сталева зірка завилала в польоті й з тріском ударила в портрет, просто в чоло Кодрінгера-старшого, дірявлячи полотно й майже до половини втикаючись у стіну.

– Добре, га? – широко посміхнувся адвокат. – Це зветься оріон.[11 – Не слід забувати, що в нашій реальності сузір'я Оріона – одне з найвідоміших на небосхилі.] Заморський винахід. Тренуюся уже з місяць, влучаю майже завжди. Може придатися. На тридцять футів ця зірочка вбивча й не підводить, а сховати її можна в рукавичці чи за стрічкою капелюха. Вже рік оріони введені в озброєння нільфгардських спецслужб. Ха-ха, якщо Рієнс шпигує для Нільфгарду, буде кумедно, якщо знайдуть його із оріоном у скроні... Що ти на те?

– Нічого. Це твоя справа. Двісті п'ятдесят крон лежать у твоїй шухляді.

– Ясно, – кивнув Кордінгер. – Сприймаю твої слова як розв’язання мені рук. Помовчімо хвилику, Геральте. Вшануймо скору смерть пана Ріенса хвилиною скорботи. Чому ти, най тебе диявол, кривишся? Не маєш пошани до маєстату смерті?

– Маю. Занадто велику, щоб слухати ідіотів, які з неї сміються. Чи ти думав колись про власну смерть, Кодрінгере?

Адвокат важко закашляв, довго дивився на хустку, якою заслоняв рота. Потім підвів очі.

– Аякже, – сказав тихо. – Думав. Причому інтенсивно. Але що тобі до моїх думок, відьмаче? Поїдеш до Анхору?

– Поїду.

– Ральф Блунден, який зветься Професором. Гаймо Кантор. Короткий Якса. Щось тобі говорять ці імена?

– Ні.

– Усі троє – непогані на мечях. Кращі за Мішле. Я б рекомендував би надійніше, далекобійну зброю. Наприклад, ті нільфгардські зірочки. Хочеш, я продам тобі кілька? Маю їх багацько.

– Не куплю. Непрактично. Шумлять у польоті.

– Свист діє психологічно. Може паралізувати жертву страхом.

– Можливо. Але може й попередити. Я зумів би від того ухилитися.

– Якби бачив, що в тебе кидають – беззаперечно. Я знаю, ти зумієш ухилитися від стріли чи арбалету... Але ззаду...

– Ззаду також.

– Брешеш.

– Закладемося, – холодно сказав Геральт. – Я повернуся обличчям до портрету твого тата-ідіота, а ти кинеши у мене тим оріоном. Попадеши у мене – ти виграв. Не попадеши – програв. Якщо програєш, розшифруєш ельфійські манускрипти. Отримаєш інформацію про Дитя Старшої Крові. Швидко. У кредит.

– А якщо виграю?

– Також здобудеш ту інформацію і запропонуєш її Йеннефер. Вона заплатить. Не скривдить.

Кодрінгер відчинив шухляду й витягнув другий оріон.

– Розраховуєш на те, що я не прийму закладу, – констатував, не запитав.

– Ні, – усміхнувся відьмак. – Я впевнений, що ти його приймеш.

– Ризиковий ти хлоп. Чи забув? У мене совісті немає.

– Не забув. Усе ж надходить Час Погорди, а ти йдеш із прогресом і духом часу. Але я узяв до серця докори в анахронічній наївності, й цього разу ризикну не без надії на зиск. То що? Закладемося?

– Закладемося, – Кодрінгер взяв сталеву зірку за один з променів і встав. – Цікавість завжди брала в мене верх над розумом, не говорячи вже про необґрунтоване милосердя. Повертайся.

Відьмак повернувся. Глянув на густо подірявлене обличчя на портреті й на оріон, що там стирчав. А потім закрив очі.

Зірка завилала й ударила в стіну за чотири пальці від рами портрету.

– Ясна холера! – крикнув Кодрінгер. – Навіть не здригнувся, сучий ти сину!

Геральт повернувся й усміхнувся. Надзвичайно паскудно.

– А чого б мені було здригатися? Я чув, що ти кидаєш так, аби не поцілити.

У заїзді було порожньо. В кутку, на лаві, сиділа молода жінка із кругами під очима. Сором'язливо відвернувшись боком, годувала груддю дитину. Плечистий чолов'яга, може чоловік, дрімив поряд, спершись спиною на стіну. У тіні за піччю сидів ще хтось, кого Аплегатт не бачив у темряві кімнати чітко.

Господар підвів голову, побачив Аплегатта, помітив його вбрання і бляху із гербом Едірну на грудях і моментально спохмурнів. Аплегатт при звичаївся уже до таких привітань. Був він королівським гінцем, мав беззастережне право підводи. Королівські декрети були чіткими: гонець мав право в кожному місті, у кожному селі, у кожному заїзді й у кожному трактирі зажадати свіжого коня – і біда тим, хто б йому відмовив. Зрозуміло, гонець залишав власного коня, а нового брав під розписку – власник міг звернутися до старости й отримати компенсацію. Але із тим бувало по всякому. Тому на гінця завжди дивилися нелюб'язно і з острахом – зажадає чи не зажадає? Забере назавжди нашого Злотка? Нашу вигодовану від жеребчика Краську? Нашого випеченого Воронка? Аплегатт уже бачив заплаканих дітей, які чіплялися у засідланого улюбленця і товариша по іграх, коли того виводили зі стайні, й неодноразово дивився на обличчя дорослих, поблідлі від відчуття несправедливості й безсилля.

– Свіжого коня мені не треба, – сказав він жорстко. Здалося йому, що господар зітхнув із полегшенням.

– Поім, бо на шляху – зголоднів я, – додав гонець. – Є що в горнятку?

– Юшки трохи залишилося, відразу подам, сідайте. Заночуєте? Уже сутеніє.

Аплегатт задумався. Два дні тому зустрівся він із Гансом, знайомим гінцем, і, відповідно до наказу, обмінювався із ним посланнями. Гансом прийняв листи й послання для короля Демавенда та почвалявав через Темерію і Магакам у Венгербург. А Аплегатт, прийнявши пошту для короля Візіміра з Реданії, поїхав у напрямку Оксенфурта й Третогору. Проїхати йому треба було більше трьохсот миль.

– Поім та поїду, – вирішив. – Місяць у повні, а шлях рівний.

– Ваша воля.

Суп, що йому налили, був водянистий і без смаку, але гонець не зважав на такі дріб'язки. Смакував він удома куховарство дружини, а на шляху їв, що

давали. Сьорбав повільно, незграбно тримаючи ложку в пальцях, загрубілих від вуздечки.

Кіт, що дрімав на припічку, раптом підвів голову, засичав.

– Королівський гонець?

Аплегатт здригнувся. Питання ставив той, який сидів у тіні, із якої він тепер вийшов, стаючи поряд із гінцем. Волосся мав біле, наче молоко, стягнуте на чолі шкіряною пов'язкою, чорна куртка – набита срібними заклепками, високі чоботи. Над правим плечем полискувало кулясте оголів'я перекинутого через спину меча.

– Куди дорога веде?

– Куди королівська воля пожене, – холодно відповів Аплегатт. На подібні питання ніколи не відповідав інакше.

Біловолосий мовчав якийсь час, допитливо дивлячись на гінця. Мав він ненатурально бліде обличчя і дивні темні очі.

– Королівська воля, – сказав він нарешті неприємним, трохи хрипким голосом, – напевне наказує тобі поспішати? Напевне, треба тобі в дорогу?

– А вам що до того? Хто ви є, щоб мене підганяти?

– Я ніхто, – біловолосий усміхнувся паскудно. – Й тебе не підганяю. Але на твоєму місці я б поїхав звідси якнайшвидше. Не хотілося б, щоб із тобою сталося щось погане.

На такі заяви Аплегатт також мав випробувану відповідь. Коротку й вузлувату. Необразливу й спокійну – але таку, що точно нагадувала, кому служить королівський гонець і що загрожує тому, хто гінця б відважився образити. Але в голосі біловолосого було щось, що стримало Аплегатта від звичайної відповіді.

– Мушу дати перепочинок коню, пане. Годину, може дві.

– Розумію, – кивнув біловолосий, після чого підвів голову, прислухаючись, здавалося, до голосів, що долинали знадвору. Аплегатт також нашорошив вуха, але чув тільки цвірінкання.

– Тоді відпочивай, – сказав біловолосий, поправляючи ремінець меча, що йшов навскоси через груди. – Але не виходь на подвір'я. Що б не відбувалося – не виходь.

Аплегатт утримався від питань. Інстинктивно відчував, що так буде краще. Схилився над мискою і відновив вилонювання нечисленних шкварок, що плавали в супі. Коли ж підвів голову, біловолосого в залі не було.

За хвилику на подвір'ї заіржав кінь, застукали копита.

До заїзду увійшло трое чоловіків. При їхньому вигляді корчмар узявся швидше витирати кухоль. Жінка із немовлям ближче присунулася до чоловіка, який дрімав, розбудила його штурханом. Аплегатт трохи підтягнув до себе табурет, на якому лежали його пояс і корд.

Чоловіки підійшли до шинквасу, швидкими поглядами обводячи й оцінюючи гостей. Ішли вільно, побрязкуючи острогами й зброєю.

– Вітаю мосьпанство, – корчмар відкашлявся. – Чим можу служити?

– Горілкою, – сказав один, низький і кремезний, із довгими, наче в мавпи, руками, озброєний двома зерріканськими шаблями, що навхрест висіли за спиною. – Ковтнеш, Професоре?

– Позитивно охоче, – погодився другий чоловік, поправляючи насаджені на гачкуватий ніс окуляри зі шліфованих, забарвлених у синь кристалів, оправлених у золото. – Тільки б трунок не був фальшованим жодними інтрідієнціями.

Корчмар налив. Аплегатт зауважив, що руки його трохи тремтіли. Чоловіки сперлися попереками на шинквас, без поспіху потягували з глиняних чарочок.

– Мосьпане господарю, – відізвався раптом той, в окулярах. – Супоню, що произдили тут недавно дві дами, інтенсивно прямуючи в бік Горс Велену?

– Туди багатько хто іде, – буркнув господар.

– Інкримінованих дам, – сказав без поспіху очкарик, – не могли ви не зауважити. Одна з них е чорноволосою й екстраординарно вродливою. Посідає вороного жеребчика. Друга, молодша, світловолоса й зеленоока, вояжує на кобилі в яблука. Були тут?

– Ні, – випередив корчмаря Аплегатт, раптом відчуваючи холод по спині. – Не було.

Сіро-пір'яна небезпека. Гарячий пісок...

– Гонець?

Аплегатт кивнув.

– Звідки й куди?

– Звідки й куди королівська воля пожене.

– Жінок, про яких я розпитував, на тракті ти акцедентально не зустрічав?

– Ні.

– Щось швидко ти заперечуєш, – гарикнув третій чолов'яга, високий і худий, наче тичка. Волосся він мав чорне й блискуче, наше вишмаруване жиром. – І не здається мені, щоб ти сильно згадував.

– Облиш, Гаймо, – махнув рукою очкарик. – Це гонець. Не чини суб'єкцій. Як зветься ця станція, господарю?

– Анхор.

– До Горс Велену яка дистанція?

– Га?

– Скільки миль?

– Я миль не міряв. Але буде зо три дні їзди...

– Кінно?

– Колесно.

- Гей, - упівголоса заволав раптом той кремезний, випростуючись і виглядаючи на подвір'я через широко відчинені двері. - Кинь-но оком, Професоре. Що воно за один? Чи то, бува, не...

Очкарик також визирнув на подвір'я, й обличчя його раптом скорчилося.

- Так, - просичав. - Це позитивно він. Пощастило нам.

- Почекаємо, поки зайде?

- Він не зайде. Бачив наших коней.

- Знає, що ми...

- Замовкни, Яксо. Він щось говорить.

- Маєте вибір, - пролунав з подвір'я трохи хрипкий, але сильний голос, який Аплегатт відразу упізнав. - Один із вас вийде й скаже мені, хто вас найняв. Тоді поїдете без клопотів. Або ви вийдете всі втрьох. Чекаю.

- Сучий сину... - гарикнув чорноволосий. - Знає. Що робимо?

Очкарик повільним рухом відставив чарку на шинквас.

- Те, за що нам заплачено.

Поплював на долоню, ворухнув пальцями й добув меч. На те двійко інших також оголили клинки. Господар відкрив рота, щоб крикнути, але швиденько закрив його під холодним поглядом з-над синіх окулярів.

- Сидіти тут усім, - просичав очкарик. - І ні мур-мур мені. Гаймо, коли почнеться, намагайся зайти з тилу. Ну, хлопці, з фартом. Виходимо.

Почалося відразу, як вийшли. Крики, тупіт ніг, брязкіт зброї. А потім крик. Такий, від якого волосся стає дибки.

Господар побілів, жінка із кругами під очима скрикнула глухо, обіруч притискаючи сосунчика до грудей. Кіт на запічку скочив на рівні ноги, вигнув хребет, хвіст його наїжачився, наче щітка. Аплегатт швидко відсунувся із стільцем у куток. Корд тримав на колінах, але не витягав його із піхов.

З подвір'я - знову стукіт ніг об дошки, свист і брязкіт клинків.

- Ах ти... - крикнув хтось дико, а в крику тому, що хоча й закінчився мерзотним словом, було більше розпачу, ніж люті. - Ти...

Свист клинка. Й відразу після того високий, пронизливий вереск, що, здавалося, рвав повітря на шматки. Стукіт, наче на дошки впав мішок із зерном. Від конов'язі стукіт копит, іржання переляканих коней.

По дошках знову стукіт, важкі, швидкі кроки людини, що біжить. Жінка із сосунчиком притулилася до чоловіка, господар втиснувся спиною у стіну. Аплегатт вийняв корд, усе ще ховаючи зброю під столом. Людина, яка бігла, прямувала просто до заїзду, було зрозуміло, що за мить вона стане в дверях. Але раніше, ніж він став у дверях, прошипів клинок.

Чоловік закричав, а зразу після того вкотився усередину. Здавалося, що впаде на порозі, але не впав. Ступив кілька невпевнених, повільних кроків і тільки тоді важко впав на середину кімнати, збиваючи куряву, що

зібралася у шпарках підлоги. Впав обличчям донизу, безвладно, на руки й підібгавши ноги в колінах. Кришталеві окуляри зі стукотом упали на дошки, потовклися на синю кашу. З-під нерухомого тіла почала розливатися темна, лискуча калюжа.

Ніхто не рухався. І не крикнув.

До залу увійшов біловолосий.

Меч, який він тримав у руці, вміло сунув у піхви на спині. Наблизився до шинквасу, навіть погляд не кинувши на труп, що лежав на підлозі. Господар скорчився.

– Недобрі люди... – сказав хрипко біловолосий. – Недобрі люди померли. Коли прийде бейліф, [12 – Бейліф... – у низці країн Старої Європи як за часів Середньовіччя, так і в Новий час бейліф є судовим приставом, помічником шерифа. Має уповноваження арештовувати людей та майно, викликати людей до суду та доставляти їх туди.] може виявитися, що за їхні голови була винагорода. Нехай зробить із нею те, що вважатиме за необхідне.

Господар квапливо покивав.

– Може також статися, – продовжив за мить біловолосий, – що про долю цих недобрих людей стануть розпитувати їхні друзі чи поплічники. Тим скажи, що покусав їх Вовк. Білий Вовк. І додай, щоб частіше озиралися. Одного дня вони озирнуться і побачать Вовка.

Коли через три дні Аплегатт добрався до брам Третогору, було вже добряче за північ. Розлючений, бо затримався біля рову й зірвав горло – варта безбожно спала й зволікала із відкриттям воріт. Він лаяв їх і матюкав сумлінно, до сухої нитки й до третього покоління включно. Пізніше із задоволенням прислухався, як розбуджений командир варти навішує нові епітети, які він сам надав матерям, бабцям і прабабцям кнехтів. Вочевидь про те, щоб дістатися до короля Візіміра вночі, не можна було навіть марити. Його це, зрештою, влаштовувало підодило – вважав, що виспиться до утрені, до ранішнього дзвону. Помилявся. Замість вказати йому місце відпочинку, його без зволікання доставили в кордегардію. У кімнаті чекав на нього не градодержець, а той другий, товстий. Аплегатт знав його – був то Дійкстра, повірений короля Реданії. Дійкстра – гонець про те знав – був уповноважений вислуховувати відомості, призначені виключно для вух короля. Аплегатт вручив йому листи.

– Усне послання маєш?

– Маю, пане.

– Кажи.

– Демавенд до Візіміра, – процитував Аплегатт, прикривши очі. – Перше: ряжені готові на другу ніч після липневого молодика. Допильнуй, щоб Фольтест не підвів. Друге: з'їзду мудралів на Танедді власною присутністю не вшаную і тобі те саме раджу. Третє: Левеня мертве.

Дійкстра легенько скривився, стукнув пальцями об стіл.

– Ось тобі листи для короля Демавенда. А усне послання... Нашорощ вуха й напруж пам'ять. Повториш своєму королеві слово в слово. Тільки йому, нікому іншому. Нікому, зрозумів?

– Зрозумів, пане.

- Звістка така: Візімір до Демавенда. Перевдягнених необхідно притримати. Хтось зрадив. Пломінь зібрав армію у Дол Ангра й тільки чекає приводу. Повтори.

Аплегатт повторив.

- Добре, - кивнув Дійкстра. - Вирушиш, щойно сонце зійде.

- Я п'ять днів на тракті, вельможний пане, - гонець потер сідниці. - Поспати б хоча до полудня... Дозволите?

- А твій король, Демавенд, спить зараз вночі? Чи я сплю? Саме за таке питання треба брати за шкірки, хлопче. Поісти тобі дадуть, потім - трохи розігни кості в сідні. А перед сонечком - вирушай. Я наказав дати тобі чистокровного жеребчика, побачиш - несе, наче вихор. І не кривися. На тобі ще капшук з екстра-премією, щоб ти не говорив, що Візімір - скупердяй.

- Дякую, пане.

- Коли будеш у лісах над Понтаром, стережися. Бачили там білок. Та й звичайних розбійників там не бракує.

- О, знаю, пане. О, я ще дещо бачив кілька днів тому...

- Що бачив?

Аплегатт швидко доповів про пригоду в Анхорі. Дійкстра слухав, схрестивши потужні руки на грудях.

- Професор... - сказав у замисленні. - Гаймо Кантор і Короткий Якса. Уконтропупені відьмаком. В Анхорі, на тракті, що веде до Горс Велену, інакше на Танедд, до Гарштангу... Але Левенятко мертве?

- Що кажете, пане?

- Неважливо, - Дійкстра підвів голову. - Принаймні для тебе. Відпочивай. А на світанку - у путь.

Аплегатт з'їв, що йому принесли, полежав трохи, від втоми так і не змруживши очі, перед світанком уже був за брамою. Жеребчик був і справді швидкий, але норовистий. Аплегатт таких коней не любив.

На спині, між лівою лопаткою та хребтом, щось нестерпно свербіло, мабуть, блоха його вкусила, поки він дрімав у стайні. А почухати було ніяк.

Жеребчик затанцював, заіржав. Гонець дав йому острогою і перейшов у галоп. Час підгонив.

- Gar'ean, - просичав Кайрбре, вихиляючись з-за гілки дерева, з якого він спостерігав за гостинцем. - En Dh'oine aen evall a straede!

Торувіель зірвалася з землі, підхоплюючи й припасовуючи меча, носком чобота штурхнула в стегно Яевінна, який дрімав поряд, спершись на стінку ями. Ельф зірвався, засичав, обпікшись гарячим піском, на який він сперся долонею.

- Que suecc's?

- Вершник на дорозі.

- Один? - Яевінн підняв лук і колчан. - Кайрбре? Тільки один?

- Один. Наближається.

- То візьмемо його. На одного д'ойне менше.

- Заспокойся! - Торувіель схопила його за рукав. - Навіщо нам те? Ми повинні провести розвідку, а потім приєднатися до командо. Ми повинні вбивати цивільних на дорогах? Чи так виглядає битва за свободу?

- Саме так. Посунься.

- Якщо на дорозі залишиться труп, то будь-який патруль, що тут проїде, підніме тривогу. Військо почне на нас полювати. Перекриють броди, можемо тоді мати проблеми із переправою!

- По цій дорозі мало хто їздить. Поки вони побачать труп, ми будемо вже далеко.

- Той вершник вже далеко, - сказав з дерева Кайрбре. - Замість патякати, треба було стріляти. Зараз ти вже в нього не потрапиш. Тут десь двісті кроків.

- Із мого шестидесятифунтового?[13 - Йдеться про силу натягування тятиви луку: інакше кажучи, зусилля, із яким тятива давить на пальці лучника; від сили натягування залежить сила, із якою стріла вистрілюється у ціль, швидкість її польоту та вбивча сила. У сучасному законодавстві до мисливської зброї прирівнюються луки із натягуванням до 27 кг; на луки із більшою силою натягування уже слід мати спеціальні дозвільні документи. Що ж до луку, яким похваляється ельфійський стрілець, то він - у перерахунку з фунтів - має силу натягування приблизно 36 кг, що дійсно перевищує відомі середні аналоги бойової зброї.] - Яевінн погладив лук. - Тридцятидюймовою флейтою? Крім того, тут двохсот кроків немає. Тут є сто п'ятдесят, найбільше. Mire, que spar aen'le.

- Яевінне, облиш...

- Thaess aep, Toruviel.

Ельф розвернув шапку так, аби хвіст білки, до неї прип'ятий, йому не заважав, швидко натягнув лук, сильно, до вуха, докладно прицілився і відпустив тятиву.

Аплегатт стріли не почув. Була то стріла «тиха», спеціально споряджена довгим вузьким сірим пір'ям, із жолобкуватим для збільшення жорсткості й зменшення ваги древком. Трилезовий, гострий, наче бритва, наконечник з розмаху вдарив гінця у середину спини, між лопатками й хребтом. Леза були поставлені під кутом - уп'явшись у тіло, наконечник повернувся і вкрутився, наче шуруп, рвучи тканини, розтинаючи кровоносні судини й ламаючи кістки. Аплегатт звалився грудьми на ший коня і зіслизнув на землю, безвладний, наче мішок із вовною.

Пісок дороги був гарячим, нагрітим сонцем так, що аж обпалював. Але гонець уже того не відчув. Помер відразу.

Казати, що я її знав, було б перебільшенням. Вважаю, що, крім відьмака й чародійки, ніхто її насправді не знав. Коли я уперше її побачив, загалом вона не справила на мене великого враження, навіть не зважаючи на несамовиті обставини, які те супроводжували. Я знав і таких, хто твердив, що відразу, від першої зустрічі, відчували подих смерті, що крокував за тією дівчиною. Утім, мені вона здалася зовсім звичайною, а я ж знав, що звичайною вона не була, – тому посилено намагався видивитися, відкрити, відчувати в ній незвичність. Але я нічого не видивився і нічого не відчув. Нічого, що могло б стати сигналом, передчуттям чи попередженням про пізніші, трагічні події. Ті, для яких вона була причиною. І ті, які сама спричинила.

Любисток. Півстоліття поезії

Одразу біля розстані, у місці, де закінчувався ліс, вбито в землю дев'ять стовпів. До верхівки кожного стовпа пласко причеплено колесо від возу. Над колесами клубочилися ворони й круки, дзьобаючи й шарпаючи трупи, прив'язані до спиць і втулки. Висота стовпів і сила птаства дозволяли, щоправда, лише припускати, чим саме були не розпізнавані рештки, що спочивали на колесах. Але були вони трупами. Не могли бути нічим іншим.

Цірі відвернулася і з огидою зморщила носа. Вітер віяв з боку стовпів, млосний дух напіврозкладених трупів висів над розстанню.

– Чарівна декорація, – Йеннефер нахилилася у сідлі й сплюнула на землю, забуваючи, що цілком недавно за подібний плювок вона різко ганила Цірі. – Мальовнича й пахуча. Але чому тут, на краю пущі? Зазвичай щось таке ставлять одразу під міськими стінами. Я ж права, добрі люди?

– Це білки, шляхетна пані, – поспішив із поясненням один із мандрівних торговців, яких наздогнали на розстані, стримуючи запряженого в двоколку рябого коника. – Ельфів. Там, на тих стовпах. Тому й стовпи в лісі стоять. Іншим білкам для перестороги.

– Чи це значить, – чародійка глянула на нього, – що взятих живцем скоїа'таелів привозять сюди...

– Ельфів, пані, рідко вдається живцем узяти, – перебив торговець. – А навіть як когось вояки схоплять, то до міста йго везуть, бо там осілі нелюди живуть. І як оті страти на ринку побачать, так враз із них охота сходить, аби до білок приставати. Але коли в бою яких ельфів уб'ють, то трупи на розстань везуть і на стовпи вішають. Не раз здаля привозили їх, довозять уже засмерділими...

– Подумати тільки, – гарикнула Йеннефер, – що нам заборонено некромантські практики через пошану до величності смерті й тлінних останків, які потребують вшанування, спокою, ритуального і церемоніального погребіння.

– Що ви кажете, пані?

– Нічого. Рушаймо звідси скоріше, Цірі, аби подалі від цього місця. Тьфу, мені здається, що я вже вся просякнула тим смородом.

– Я теж, буеее, – сказала Цірі, риссю об'їджаючи навколо упряжку торговця. – Поїдемо галопом, добре?

– Добре... Цірі! Галопом, але не карколомним!

Скоро вони побачили місто, велике, оточене мурами, наїжачене вежами зі шпилястими, блискучими дахами. А за містом видно було море, зелено-сине, іскристе в променях уранішнього сонця, поцятковане там і тут білими плямами вітрил. Цірі затримала коня на краю піщаного обриву, підвелася на стременах, жадібно втягнула носом вітер і запах.

– Горс Велен, – сказала Йеннефер, під'їжджаючи й стаючи бік у бік. – Нарешті доїхали. Повертаймося на гостинець.

На гостинці знову пішли легким галопом, залишивши позаду кілька волових запряжок й обвішаних в'язанками дров піших. Коли випередили вони усіх і залишилися самі, чародійка сповільнилася і жестом притримала Цірі.

– Під'їдь ближче, – сказала. – Ще ближче. Візьми віжки й поведи мого коня. Мені потрібні обидві руки.

– Для чого?

– Візьми віжки, я просила.

Йеннефер вийняла з в'юків срібне дзеркальце, протерла його, після чого тихо промовила закляття. Дзеркальце вислизнуло з її долоні, піднялося і зависло над кінським карком, точно навпроти обличчя чародійки.

Цірі зітхнула з подиву, облизала губи.

Чародійка видобула з в'юків гребінь, зняла берет і наступні кілька хвилин енергійно розчісувала волосся. Цірі зберігала мовчанку. Знала, що під час розчісування волосся Йеннефер не можна було заважати чи розпитувати. Мальовничий і начебто недбалий безлад її кручених і буйних локонів з'являвся як наслідок довготривалих старань і вимагав чимало зусиль.

Чародійка знову потягнулася до в'юків. Уп'яла у вуха діамантові сережки, а на обох зап'ястках застібнула браслети. Зняла шаль і розстібнула блузку, відкриваючи шию і чорну оксамитку, оздоблену зіркою з обсидіану.

– Ха! – не стрималася нарешті Цірі. – Я знаю, чому ти це робиш! Хочеш гарно виглядати, бо ми ідемо до міста! Я здогадалася?

– Здогадалася.

– А я?

– Що ти?

– Я теж хочу гарно виглядати! Розчешуся...

– Надягни берет, – сказала гостро Йеннефер, усе ще вдивляючись у дзеркальце, що висіло між вухами коня. – На те само місце, де він був. І сховай під нього волосся.

Цірі гнівно пирхнула, але послухала миттєво. Вже давно навчилася розрізняти барви й відтінки голосу чародійки. Знала, коли можна намагатися сперечатися, а коли ні.

Йеннефер, уклавши нарешті локони на чолі, видобула з в'юків маленьку баночку із зеленого скла.

– Цірі, – сказала лагідніше. – Ми подорожуємо таємно. І подорож наша ще не скінчилася. Тому ти маєш ховати волосся під беретом. У кожній міській брамі є ті, яким платять за докладне й пильне спостереження за подорожніми. Розумієш?

– Ні, – відповіла нахабно Цірі, натягуючи віжки чорного жеребчика чародійки. – Ти причепурилася так, що в тих спостерігачів у брамі очі повилазять! Нічого собі – таємність!

– Місто, до брам якого ми прямуємо, – посміхнулася Йеннефер, – це Горс Велен. Я не мушу камуфлюватися у Горс Велені, а зовсім, я б сказала, навпаки. Із тобою – інша справа. Тебе ніхто не повинен запам'ятати.

– Ті, які витріщатимуться на тебе, помітять і мене!

Чародійка відкоркувала баночку, з якої запахло бузком й агрусом. Зануривши в баночку вказівний палець, втерла собі під очі трохи її вмісту.

– Сумніваюся, – сказала, все ще загадково посміхаючись, – щоб хтось звернув на тебе увагу.

Перед мостом стояв довгий ряд вершників і возів, а перед брамою товклися подорожні, очікуючи своєї черги на контроль. Цірі обурилася і забурчала, роздратована перспективою довгого чекання. Утім Йеннефер випросталася у сідлі й рушила рясом, дивлячись високо над головами подорожніх – ті ж швиденько розступалися, давали місце, кланяючись із пошаною. Стражники в довгих кольчугах також відразу помітили чародійку й проклали їй вільну дорогу, не жаліючи держаків списів, якими підганяли тих, хто противився чи був занадто повільним.

– Туди, туди, вельможна пані, – закричав один зі стражників, витріщаючись на Йеннефер і змінюючись на виду. – Сюди заїжджайте, прошу ласкаво! Розступіться! Розступіться, хаами!

Поспішно викликаний командир варти вплив з кордегардії набурмосений і злий, утім, при виді Йеннефер почервонів, широко відкрив очі й рота, зігнувся у низькому поклоні.

– Смирено вітаю у Горс Велені, ясна пані, – пробелькотів, випростуючись і витріщаючись. – Що накажете... Чи можу я чимось прислужитися вельможній? Ескорт дати? Провідника? Може викликати когось?

– Не треба, – Йеннефер випросталася на кульбаці, глянула на нього згори. – Пробуду в місті недовго. Їду на Танедд.

– Зрозуміло... – жовнір переступив з ноги на ногу, не відводячи погляду від обличчя чародійки. Як й інші стражники. Цірі гордо випрямилася і задерла голову, але констатувала, що на неї не дивиться ніхто. Начебто її зовсім не існувало.

– Зрозуміло, – повторив командир варти. – На Танедд, так... На з'їзд. Ясно, зрозуміло. Тоді зичу...

– Дякую, – чародійка погнала коня, явно натякаючи, що їй байдуже, що там хотів зичити комендант. Цірі послідувала за нею. Стражники вклонилися Йеннефер, коли та проїжджала повз, а її і далі не удостоювали і поглядом.

– Навіть про ім'я він тебе не запитав, – пробурмотіла, наздоганяючи Йеннефер й обережно керуючи конем серед прокладених у багнюці вулиці колій. – Ані про те, звідки ми ідемо! Ти їх зачарувала?

– Не їх. Себе.

Чародійка повернулася, а Цірі зітхнула голосно. Очі Йеннефер горіли фіолетовим вогнем, а обличчя випромінювало вроду. Сліпучу. Дику. Грізну. Й неприродну.

– Зелена баночка! – відразу здогадалася Цірі. – Що там було?

– Гламур. Еліксир, а скоріше – мазь для спеціальних випадків.[14 – Саме слово «гламур» довгий час означало зовсім не те, що зараз. На межі XVIII ст. слово це, у формі glamour, з'являється в англійській мові й означає «чари, чародійство»; вважається, що походить воно від шотландського gramarye – а те від латинського grammar – «граматика», «книга»; близьким за значенням словом є вживане і в українській мові «трімуар», «книга заклять». Значення «чародійські чари» «гламур» отримав після вживання цього поняття у поемі «The Lay of the Last Minstrel», де воно позначає чари, які поліпшують зовнішній вигляд людей, речей, домівок тощо. У значенні «шарм» слово «гламур» починає використовуватися лише з середини XIX століття.] Цірі, ти мусиш в'їжджати у кожную калюжу на дорозі?

– Хочу помити коневі бабки!

– Уже з місяць не було дощу. Це все – помії та кінська сеча, не вода.

– Ага... Скажи, навіщо ти застосувала той еліксир? Аж так сильно тобі важило...

– Це Горс Велен, – перебила її Йеннефер. – Місто, яке своїм добробутом значною мірою завдячує чародіям. А точніше – чародійкам. Ти сама бачила, як тут сприймають чародійок. А я не мала бажання називатися чи доводити, хто я є. Хотіла, щоб те було очевидним з першого погляду. За тим червоним будинком – повертаємо ліворуч. Ступою, Цірі, стримуй коня, бо стопчеш якусь дитину.

– А навіщо ми сюди приїхали?

– Я уже тобі говорила.

Цірі пирхнула, стиснула уста, сильно штурхнула кобилу п'ятками. Та затанцювала, мало не зіштовхнувшись із запряжкою, що їх минала. Візниця встав на козлах і намірився ударити її фурманським прутом, але, узрівши Йеннефер, швидко всівся і зайнявся прискіпливим аналізом стану власних черевиків.

– Ще один такий вибрик, – процідила Йеннефер, – і ми розгніваємося. Поводишся, наче незріла коза. Соромиш мене.

– Ти хочеш віддати мене до якоїсь школи, так? Я не хочу!

– Тихіше. Люди дивляться.

– На тебе вони дивляться, не на мене! Я не хочу йти до жодної школи! Ти мені обіцяла, що завжди будеш зі мною, а зараз хочеш залишити мене! Саму! Я не хочу бути сама!

– Не будеш сама. У школі багато дівчат твого віку. Будеш мати багато коліжанок.

– Я не хочу коліжанок. Хочу бути з тобою і з... Я думала, що...

Йеннефер різко повернулася до неї.

– Що ти думала?

– Я думала, що ми ідемо до Геральта, – Цірі із викликом задерла підборіддя. – Я добре знаю, про що ти думаєш усю дорогу. І чому вночі – зітхаєш...

– Досить, – просичала чародійка, і вигляд її палаючих очей змусив Цірі сховати обличчя у гриві. – Надто вже ти роззухвалилася. Нагадую тобі, що час, коли ти могла мені опиратися, минув безповоротно. Й це сталося з твоєї власної волі. Тепер ти маєш бути слухняною. Зробиш те, що я накажу. Ти зрозуміла?

Цірі кивнула.

– Те, що я накажу, буде для тебе найкращим. Завжди. Й тому ти будеш мене слухати й виконувати мої доручення. Ясно? Зупиняй коня. Ми приїхали.

– Це та школа? – забурчала Цірі, зводячи очі на величний фасад будинку. – Це вже...

– Ані слова більше. Злізай. І поведься, як належить. Це не школа, школа – в Аретузі, не в Горс Велені. Це банк.

– А навіщо нам банк?

– Подумай. Злазь, я сказала. Не в калюжу! Залиш коня, для того є слуги. Зніми рукавички. У банк не заходять у рукавичках для їзди. Глянь на мене. Поправ берет. Вирівняй комірець. Вирівняйся. Не знаєш, що робити із руками? Тоді нічого із ними не роби.

Цірі зітхнула.

Слуги, які виточилися з воріт будинку й, гнучись у поклонах, прийняли коня, були гномами. Цірі дивилася на них із цікавістю. Хоча так само низькі, кремезні й бородаті, нічим вони не нагадували її товариша, Ярпена Зігріна, чи його «хлопців». Слуги були старшими, однаково одягненими, ніякими. Й приниженими, чого про Ярпена та його «хлопців» у жодному разі було неможливо сказати.

Вони увійшли всередину. Магічний еліксир усе ще діяв, тож з'ява Йеннефер призвела до миттєвого й чималого заворушення, біганину, уклони, подальші смиренні вітання і декларації готовності до послуг, кінець чому поклала з'ява неймовірно товстого, достойно одягненого білобородого гнома.

– Шановна Йеннефер! – загудів гном, подзвонюючи золотим ланцюгом, що звисав з могутньої шиї значно нижче білої бороди. – Що за несподіванка! Й що за честь! Прошу, прошу, до кабінету! А ви – не стійте та не витріщайтеся! До роботи, до рахівниць! Вільфлі, мигцем до кабінету пляшку «Кастель де Нойф», року... Ну ти знаєш, якого року. Швиденько, одна нога тут, інша – там! Прошу, прошу, Йеннефер. Справжня радість тебе бачити. Виглядаєш... Ех, зараза, аж дихання спирає!

– Ти також, – посміхнулася чародійка, – непогано тримаєшся, Джанкарді.

– Ну, напевне. Прошу, прошу, до мене, до кабінету. Але ж ні, ні, пані вперед. Ти ж знаєш дорогу, Йеннефер.

У кабінеті було темнувато й приємно прохолодно, у повітрі висів запах, який Цірі пам'ятала з вежі писарчука Ярре, – запах чорнил, пергаменту й курави, що вкривала дубові меблі, gobелени й старі книжки.

– Сідайте, прошу, – банкір відсунув від столу важке крісло для Йеннефер, кинув на Цірі зацікавлений погляд. – Гммм...

– Дай якусь книжку, Мольнаре, – недбало сказала чародійка, зауваживши погляд. – Вона любить книжки. Сяде собі в кінці столу й не заважатиме. Правда, Цірі?

Цірі вирішила, що підтвердження непотрібне.

– Книжку, гм-гм, – задумався гном, підходячи до комоду. – Що тут у нас є? О, прибутково-видаткова книжка... Ні, це ні. Мита й портові збори... Теж ні. Кредит і рамбурс?[15 – Кредит і рамбурс – у торгівлі (часто – у торгівлі міжнародній) рамбурс – оплата за товар, яка здійснюється за специфічним посередництвом банку; по суті, це сплата заборгованості або зобов'язань через третю сторону в умовах відсутності безпосереднього контакту між тим, хто продає, і тим, хто купує.] Ні. О, а це звідки взялося? Холера його знає... Але, мабуть, якраз буде. Прощу, дівчинко.

Книжка мала назву «Physiologus»[16 – «Physiologus» – у нашій реальності ми знаємо не просто про низку подібних книг, але, можна сказати, про окремий жанр середньовічної книжкової культури. «Фізіологи» були описом рис та звичок представників тваринного світу – часто представників міфологічних, або міфологізованих. Найвідомішим «Фізіологом» у земному Середньовіччі стали інваріанти тексту, поширеного у пізню античність: той з'явився в Александрії Єгипетській. Саме на основі цього «Фізіологу» в Середньовіччі виникають численні бестіарії, де описи звичок тварин співвідносяться, наприклад, із моральними чеснотами або ж з персонажами Священного Писання (лев як уособлення Ісуса, іжак – як утілення Диявола, дикий віслук – як уособлення хтивості тощо).] і була дуже старою й дуже подертою. Цірі обережно перегорнула обкладинку й кілька сторінок. Праця та її зацікавила відразу, бо в ній ішлося про загадкових потвор та бестій і було повно гравюр. Наступних кілька хвилин вона намагалася ділити цікавість між книжкою і розмовою чародійки й гнома.

– Маєш для мене якісь листи, Мольнаре?

– Ні, – банкір налив вина Йеннефер і собі. – Жодних нових не було. Останні – десь місяць тому – я передав, як було домовлено.

– Я їх отримала, дякую. А чи часом... ніхто тими листами не цікавився?

– Тут ні, – посміхнувся Мольнар Джанкарді. – Але цілишся ти у вірний бік, моя дорогенька. Банк Вівальді проінформував мене, що листи намагалися відслідковувати. Їхня філія у Венгерберзі також викрила спробу відслідковувати операції на твоєму приватному рахунку. Один із працівників виявився нелояльним.

Гном замовк, глянув на чародійку з-під кушистих брів. Цірі нашорошила вуха. Йеннефер мовчала, граючись своєю обсидіановою зіркою.

– Вівальді, – продовжив банкір, понизивши голос, – не міг чи не хотів проводити слідство в цій справі. Нелояльний і податливий на підкуп клерк упав з п'яних очей у рів і втонув. Нещасливий випадок. Шкода. Надто швидко й необачно...

- Мала шкода й короткий жаль, - підібгала губи чародійка. - Я знаю, кого цікавили мої листи й рахунок, слідство у Вівальді не було сенсаційним.

- Якщо ти так вважаєш... - Джанкарді почухав бороду. - Ти ідеш на Танедд, Йеннефер? На той загальний з'їзд чародіїв?

- Авжеж.

- Щоб вирішувати долю світу?

- Не перебільшуй.

- Різні плітки ходять, - сухо сказав гном. - І різні речі відбуваються.

- Які ж, якщо не таємниця?

- З минулого року, - сказав Джанкарді, гладячи бороду, - я спостерігаю дивні рухи в податковій політиці... Я знаю, тебе воно не цікавить...

- Кажи.

- Подвоєно розмір поголовного та гіберни, [17 - Гіберна - податок, який брався на утримання війська (найчастіше - на його зимовий постій, коли військо потребувало збільшення видатків; походить від лат. hibernare - «зимувати»); у нашій реальності цей податок лягав на плечі селян та міщан, оскільки шляхта та духовенство були від нього звільнені; додатково гіберною оподатковувалися купці на прибутки від експортних та імпорتنих товарів (чи то тих, які не є «рідними»). «Поголовним» податком обкладалися усі верстви населення, збирався він з кожного дорослого члена родини - але диференційовано (нижчі верстви сплачували більший відсоток); крім того, додатковим поголовним обкладалися ті верстви та групи, які мали урізані права (наприклад - у нашій реальності - євреї).] податків, які стягують безпосередньо військовою владою. Усі купці й підприємці додатково мусять платити в королівську скарбницю «десятий грош», цілком новий податок, один грош з кожного нобля обігу. Гноми, ельфи, половинчики й гноми платять, крім того, збільшено пільгове та подимне. [18 - Подимне - один із найстаріших податків, про які нам відомо з історичних джерел. Суб'єктом сплати ставав «дим» - окреме домогосподарство.] Якщо проводять вони торгівельну чи ремісницьку діяльність, обтяжені зверху того обов'язковою «нелюдською» донацією, [19 - Фактично «донація» означає «дарування» (від лат. donatio - «дарування»); акт, згідно із яким якась особа передає право володіння частиною свого майна іншій людині чи структурі. У цьому разі йдеться про закамуюльований податок у формі «добровільної» передачі певних сум, які можуть виходити за межі законодавчо встановлених податків. У європейській історії такі форми непрямих податків часто накладалися на верстви й групи населення, що не мали усієї сукупності прав «чесного християнина».] у розмірі десять зі ста. Таким чином, я віддаю у скарбницю понад шістдесят відсотків прибутку. Мій банк, враховуючи усі філії, дає Чотирьом Королівствам шістсот гривень щорічно. До твого відомо: це майже в три рази більше, ніж можний герцог чи граф платять кварта з чималої королівщини. [20 - Королівщина - форма бенефіція, так званої «держави»: земельного пожалування (найчастіше пожиттєвого, хоча із можливістю його пролонгації) із земель, що формально перебувають у фонді королівських володінь (або володінь центральної влади); задля утримання королівщини виплачувався певний чинш формальному володарю. При недотриманні умов володіння земля могла бути відторгнута з власності феодала.]

- Люди донацією на військо не обтяжені?

- Ні. Платять лише гіберну й поголовне.

- А тому, - покивала чародійка, - це гноми й інші нелюди фінансують кампанію проти скойа'таелів, яка точиться у лісах. Я сподівалася на щось таке. Але що податки мають спільного зі з'їздом на Танедді?

- Після ваших з'їздів, - пробурмотів банкір, - завжди щось відбувається. Зрештою, цього разу сподіваюся, що буде навпаки. Розраховую на те, що з'їзд ваш приведе до того, що відбуватися перестане. Дуже був би я радий, наприклад, якби припинилися ці дивні стрибки цін.

- Кажи ясніше.

Гном розлігся у кріслі й сплів пальці на прикритому бородою череві.

- Я працюю у моїй галузі пару-другу років, - сказав. - Достатньо довго, щоби навчитися пов'язувати деякі рухи цін із деякими фактами. А останнім часом дуже зросли ціни на дорогоцінне каміння. Бо на нього є попит.

- Перетворюють готівку на дорогоцінності, щоб уникнути втрат через стрибки курсів і паритету монет?

- Це теж. Каміння має і ще одну чималу перевагу. Капшучок діамантів на кілька унцій, що поміщається у кишені, відповідає вартості якимось п'ятидесяти гривням, а така сума в монеті важить двадцять п'ять фунтів і займає чималий мішок. Із капшучком у кишені тікається значно швидше, ніж із мішком на плечі. Й обидві руки тоді вільні, що теж має значення. Однею рукою можна тримати дружину, а другою, якби була така необхідність, можна комусь ввалити.

Цірі стиха пирхнула, але Йеннефер відразу вгамувала її грізним поглядом.

- А тому, - підвела вона голову, - є такі, хто вже заздалегідь готуються до втечі. А куди, цікаво?

- Найбільше котується далеко Північ. Генгфорс, Ковір, Повісс. По-перше, це по-справжньому далеко, по-друге, ці країни нейтральні й мають із Нільфгардом добрі стосунки.

- Розумію, - злостива усмішка не зникнула з губ чародійки. - Тож діаманти до кишені, дружину за руку й на Північ... Чи не зарано? Хоча, хай йому. Що ще дорожчає, Мольнаре?

- Човни.

- Що?

- Човни, - повторив гном і вишкірив зуби. - Усі шкутники з узбережжя роблять човни, замовлені квартирмейстерами армії короля Фольтеста. Квартирмейстери добре платять і постійно роблять нові замовлення. Якщо маєш вільний капітал, Йеннефер, інвестуй у човни. Золоте дно. Робиш човник з кори й очерету, виставляєш рахунок на баркас із першосортної сосни, прибуток ділиш із квартирмейстером наполовину...

- Не жартуй, Джанкарді. Кажи, про що йдеться.

- Ті човни, - неохоче сказав банкір, дивлячись на стелю, - транспортують на південь. До Соддену й Брюгге, до Яруги. Але з того, що я знаю, їх не застосовують для вилову риби на річці. Ховають їх у лісах над правим берегом. І кажуть, що військо годинами тренується на посадку й висадку. Поки що - на суші.

- Ага, - Йеннефер закусилла губу. - Але чому комусь так спішно хочеться на північ? Яруга ж на півдні.

- Існує обґрунтоване побоювання, - буркнув гном, дивлячись на Цірі, - що імператор Емгир вар Емрейс не буде радий звістці, що вищезгадані човни спушено на воду. Дехто вважає, що таке приводнення може Емгира розізлити, й що тоді краще опинитися подалі від нільфгардського кордону... Холера, аби до жнив протриматися. Як буде вже по жнивах, я зітхну із полегшенням. Якщо щось має статися, станеться до жнив.

- Врожай буде в коморах, - повільно сказала Йеннефер.

- Вірно. Коней важко пасти на стерні, а фортеці із повними коморами довго облягати... Погода сприяє землеробам, а врожай має бути непоганий... Так, погода на диво добра. Сонце гріє, шуліки дощик виглядають дарма... А Яруга в Дол Ангра дуже мілка... Легко її перейти вбід. В обидва боки.

- Чому Дол Ангра?

- Сподіваюся, - банкір погладив бороду, окинувши чародійку швидким поглядом, - що можу тобі довіряти?

- Завжди міг, Джанкарді. Й нічого не змінилося.

- Дол Ангра, - повільно сказав гном, - це Лирія й Едірн, які є у військовому союзі із Темерією. Ти ж не вважаєш, що Фольтест, який купує човни, має намір скористатися ними сам?

- Ні, - повільно сказала чародійка, - Не вважаю. Дякую за інформацію, Мольнаре. Хтозна, може, ти й правий? Може, на з'їзді нам і справді вдасться вплинути на долю світу й людей, які в цьому світі мешкають?

- Не забудьте про гномів, - пирхнув Джанкарді. - Й про їхні банки.

- Намагатимемося. І якщо ми вже про це...

- Слухаю тебе уважно.

- Маю витрати, Мольнаре. А якщо зніму щось із рахунків у Вівальді, знову хтось може втопитися, тож...

- Йеннефер, - перебив гном, - ти маєш у мене необмежений кредит. Погром у Венгерберзі був дуже давно. Може, ти забула, але я не забуду ніколи. Ніхто з родини Джанкарді не забуде. Скільки тобі треба?

- Тисячу п'ятсот темерійських оренів, переказом на філіал Джанкарді в Елландері, на рахунок храму Мелітеле.

- Зроблено. Хороший переказ, гроші для храмів не оподатковуються. Що ще?

- Скільки коштує річна оплата в школі в Аретузі?

Цірі нашорошила вуха.

- Тисяча двісті новіградських крон, - сказав Джанкарді. - Для нової адепки - ще й сплата зарахування у школу, десь біля двохсот.

- Подорожчало, зараза.

- Усе подорожчало. Адепткам не жаліють нічого, живуть в Аретузі наче принцеси. А з них половина міста живе: кравці, шевці, цукерниці, постачальники...

- Знаю. Сплати дві тисячі на рахунок школи. Анонімно. Із зазначенням, що йдеться про зарахування до школи й завдаток на оплату... За одну адептку.

Гном відклав перо, глянув на Цірі, посміхнувся із розумінням. Цірі, вдаючи, що гортає книгу, слухала уважно.

- Це все, Йеннефер?

- Ще триста новіградських крон для мене, готівкою. Для з'їзду на Танедді я потребуватиму принаймні три сукні.

- Навіщо тобі готівка? Я тобі банківський чек дам. На п'ятсот. Ціни імпортованих тканин також холерно зросли, а ти ж не одягаєшся у вовну й льон. А якщо ти чогось потребуєш, для себе чи для майбутньої адепки школи в Аретузі, мої лавки й склади - відчинені.

- Дякую. На який відсоток ми домовимось?

- Відсоток, - гном підвів голову, - ти заплатила родині Джанкарді авансом, Йеннефер. Під час погрому у Венгерберзі. Не будемо вже про те говорити.

- Я таких боргів не люблю, Мольнаре.

- Як і я. Але я - купець, гном справи. Я знаю, що таке зобов'язання. Знаю його вартість. Повторюю, не будемо ми про те говорити. Справи, про які ти просила, можеш вважати залагодженими. Справу, про яку ти не просила, - також.

Йеннефер підвела брів.

- Один близький тобі відьмак, - захихотів Джанкарді, - нещодавно відвідав місто Доріан. Доповіли мені, що він заборгував там лихварю сто крон. Лихвар працює на мене. Я скасую той борг, Йеннефер.

Чародійка глянула на Цірі, сильно скривила губи.

- Мольнаре, - сказала холодно, - не пхай пальців у ті двері, бо в них завіси попсувалися. Сумніваюся, щоб він усе ще вважав мене близькою, а якщо довідається про скасування боргу, то зненавидить мене повністю. Ти ж його знаєш, він має заскок на гонорі. Давно він був у Доріані?

- Якихось днів десять тому. Потім бачили його в Малій Балці. Звідти, як мені доповідали, поїхав він у Гірундум, бо мав доручення від тамтешніх фермерів. Як завжди, якась потвора для убивства...

- А за вбивство, як завжди, заплатять йому гроші, - голос Йеннефер трохи змінився. - Яких, як завжди, ледь вистачить на сплату лікування, якщо потвора його зачепить. Як завжди. Якщо ти й справді хочеш щось для мене зробити, Мольнаре, то підключися до цього. Сконтакуй з фермерами із Гірундума й підвищи нагороду. Так, аби він мав за що жити.

- Як завжди, - пирхнув Джанкарді. - А якщо він нарешті про це довідається?

Йеннефер глипнула на Цірі, яка приглядалася і прислухалася, навіть не намагаючись удавати зацікавленість «Psychologus».

- А від кого, - процідила вона, - він мав би про те довідатися?

Цірі відвела погляд. Гном посміхнувся зі значенням, погладив бороду.

- Перш ніж подасися на Танедд, виберешся до Гірундуму? Випадково, зрозуміло?

- Ні, - чародійка відвернулася. - Не виберуся. Змінимо тему, Мольнаре.

Джанкарді знову погладив бороду, глянув на Цірі. Цірі опустила голову, закашлялася і закрутилася на стільці.

- Слушно, - підтвердив. - Час змінити тему. Але твоя підопічна, схоже, нудиться за книжкою... і нашою розмовою. А те, про що я зараз хотів би із тобою порозмовляти, знудить її ще більше, як я підозрюю... Долі світу, долі гномів цього світу, долі їхніх банків - яка ж це нудна тема для молодих дівчат, майбутніх студенток Аретузи... Випусти її трохи з-під крил, Йеннефер. Нехай пройдесться містом...

- Ой, так! - крикнула Цірі.

Чародійка обурилася і відкрила рота, аби запротестувати, але раптом змінила намір. Цірі не була впевненою, але їй здалося, що вплив на те мало незначне підморгування, що супроводжувало пропозицію банкіра.

- Нехай-но собі дівчина подивиться на чарівні красоти старовинного міста Горс Велен, - додав Джанкарді, широко посміхаючись. - Потрібно їй трохи свободи перед... Аретузою. А ми тут собі ще поговоримо про певні справи... гмм... особисті. Ні, я не пропоную, аби дівча ходило самотнє, хоча це й безпечне місто. Дам їй товариша й опікуна. Одного з моїх молодших клерків...

- Вибач, Мольнаре, - Йеннефер не відповіла на посмішку. - Але мені не здається, що в теперішні часи, навіть у такому безпечному місті, товариство гнома...

- Мені б і в голову таке не прийшло, - обурився Джанкарді, - щоб це був гном. Клерк, про якого я кажу, є сином шанованого купця, людини, так би мовити, на всю губу. А ти вважала, що я наймаю сюди тільки гномів? Гей, Вільфлі! Поклич мені сюди Фабіо, швиденько!

- Цірі, - чародійка підійшла до неї, легенько нахилилася, - тільки без усіляких дурощів, щоб мені не було соромно. Й тримай перед клерком язика за зубами, розумієш? Пообіцяй мені, що зважатимеш на вчинки й слова. Не кивай. Обіцянки дають у повний голос.

- Я обіцяю, пані Йеннефер.

- Слідкуй інколи ще й за сонцем. У полудень повернешся. Пунктуально. А якщо... Ні, не думаю, щоб тебе хтось упізнав. Але якщо ти побачиш, що хтось занадто приглядається до тебе...

Чародійка сягнула до кишеньки, дістала невеличкий, позначений рунами хризопраз, відшліфований у формі клепсидри.

- Сховай його в капшук. Не загуби. У разі потреби... Закляття пам'ятаєш? Тільки обережно, активація дає сильне відлуння, а амулет, як почне діяти, висилає хвилі. Якщо поблизу буде хтось чутливий до магії, ти відкриєшся замість того, щоб замаскуватися. Ага, ось тобі ще... Якщо ти захочеш щось собі купити.

- Дякую, пані Йеннефер, - Цірі поклала амулет і монети до капшука, із цікавістю глянула на хлопця, який забіг до кабінету. Хлопець був веснянкуватий, хвилясте каштанове волосся падало йому на високий комірець сірої уніформи клерка.

- Фабіо Сахс, - представив його Джанкарді. Хлопець гречно вклонився.

- Фабіо, це пані Йеннефер, наш достославний гість і шанована клієнтка. А ця панна - її вихованка, вона має бажання провідати місто. Станеш її супроводжувати, послужиш провідником й опікуном.

Хлопець уклонився знову, на цього разу - явно до Цірі.

- Цірі, - сказала холодно Йеннефер. - Устань, прошу.

Вона встала, трохи здивована, бо розумілася у звичаї настільки, щоб знати, що той такого не вимагає. І відразу зрозуміла. Клерк, щоправда, виглядав її ровесником, але був на голову від неї нижчим.

- Мольнаре, - сказала чародійка. - Хто ким має опікуватися? Ти не міг би делегувати на те завдання когось із трошки значнішими габаритами?

Хлопець почервонів і запитливо глянув на принципала. Джанкарді кивнув, дозволяючи. Клерк знову вклонився.

- Вельможна пані, - випалив він плавно й без ніяковості. - Може, я і не завеликий, але на мене можна покластися. Я добре знаю місто, передмістя й усі околиці. Буду опікуватися цією панною, найкраще як умію. А коли я, Фабіо Сахс Молодший, син Фабіо Сахса, роблю так, як умію краще, то... То жоден велетень мені не дорівнюватиме.

Йеннефер дивилася на нього хвилинку, а потім повернулася до банкіра.

- Дякую, Мольнаре, - сказала. - Ти вмієш підбирати працівників. Будеш у майбутньому тішитися своїм молодшим клерком. Воістину, добра порода дзвенить, коли по ній ударити. Цірі, із повною довірою повіряю тебе під опіку Фабіо, сину Фабіо, бо ж то є чоловік поважний і гідний довіри.

Хлопець почервонів аж до коренів каштанового волосся. Цірі відчула, що також зарум'янилася.

- Фабіо, - гном відкрив шкатулку, попорпався у її брязкітливому вмісті. - На тобі півнобеля і три... Й два п'ятаки. На випадок, якщо панна матиме якісь бажання. Якщо не матиме - принесеш назад. Ну, можете йти.

- У полудень, Цірі, - нагадала Йеннефер. - Ні хвилиною пізніше.

- Пам'ятаю, пам'ятаю.

- Мене звуть Фабіо, - сказав хлопець, щойно вони збігли сходами й вийшли на залюднену вулицю. - А тебе ж звуть Цірі, так?

- Так.

- На що хочеш подивитися у Горс Велені, Цірі? Головну вулицю? Завулок Сріблярів? Морський порт? А може, ринок і ярмарок?

- Усе.

- Гмм... - задумався хлопець. - Ми маємо час лише до полудня... Найкраще буде, якщо ми підемо на ринок. Нині торговий день, там можна буде побачити багатьох цікавих речей! А спершу давай зійдемо на мур, з якого видно всю Затоку й славетний острів Танедд. Як тобі?

- Ходімо.

Вулицею з туркотінням котилися вози, чалапали коні та воли, бондарі котили діжки, всюди панували галас і поспіх. Цірі була трохи приголомшена рухом і розгардіяшем - незручно зіступила з дерев'яного тротуару й по кісточки занурилася у грязюку й гній. Фабіо хотів узяти її під руку, але вона вирвалася.

- Я сама вмію ходити!

- Гмм... Ну так. Тоді ходімо. Тут, де ми є, - головна вулиця міста. Зветься вона Кардо й поєднує обидві брами, Головну й Морську. Туди он, оночки, шлях до ратуші. Бачиш ту вежу із золотим півником? То, власне, ратуша. А там, де висить отой кольоровий щит, там корчма «Під Розстібнутим Корсетом». Але туди... гм... туди ми не підемо. Підемо он туди, скоротимо собі дорогу через рибний базар, що на вулиці Окружній.

Вони звернули в провулок і вийшли прямо на плацик, стиснутий стінами будинків. Плацик було заповнено ятками, діжками й діжами, з яких бив сильний рибний запах. Тривала жвава й галаслива торгівля, торговки й покупці намагалися перекичати чайок, що крутилися вгорі. Під муром сиділи коти, удаючи, що риба їх цікавить найменшою мірою.

- Твоя пані, - сказав раптом Фабіо, лавіруючи поміж ятками, - дуже сувора.

- Знаю.

- Вона ж не твоя родичка, вірно? Це відразу видно!

- Так? З чого?

- Вона дуже вродлива, - сказав Фабіо із жорстокою, обеззброюючою-вільною щирістю молодій людині.

Цірі розвернулася, наче пружина, але до того, як устигла вразити Фабіо якимось гострим зауваженням, що стосувалася його веснянок чи зросту, хлопець потягнув її поміж візками, діжками і ятками, пояснюючи одночасно, що башта над плациком має назву Злодійської, що каміння, яке узяті для її будови, походить із морського дна, й що дерева, що під нею ростуть, звуться платанами.

- Але ж ти страшенно маломовна, Цірі, - ствердив він раптом.

- Я? - удала вона здивування. - Нічого подібного! Я просто уважно слухаю те, що ти говориш. Ти розповідаєш дуже цікаво, знаєш? Я саме хотіла тебе запитати...

- Слухаю, питай.

- А чи далеко звідси до... до міста Аретуза?

- Ні, зовсім близько! Бо Аретуза це ніяке не місто. Зійдемо на мур, покажу тобі. Оно, там сходи.

Мур був високим, а сходи стрімкими. Фабіо спітнів і задихався, і не було в тому нічого дивного, бо увесь час – патякав. Цірі довідалася, що мур, який оточував місто Горс Велен, – конструкція недавня, набагато молодша за саме місто, збудоване ще ельфами, що в ній тридцять п'ять футів висоти й що це – так званий мур казематний, [21 – Конструкція муру, при якій між стінами залишалися порожнини, що потім заповнювалися іншим за щільністю матеріалом; в цілому це додавало стіні більшої стійкості при ударах облогових механізмів.] зроблений із тесаного каміння і необпаленої цегли, бо такий матеріал краще протистоїть ударам таранів.

На верху привітав їх й овіяв освіжаючий морський вітер. Цірі із радістю дихала ним після густої і нерухомої задухи міста. Сперла лікті на край муру, дивлячись з висоти на порт, кольоровий від вітрил.

– Що то, Фабіо? Що воно за гора?

– Острів Танедд.

Острів був, здавалося, дуже близько. Й острів – не нагадував. Виглядав, наче вбитий у морське дно гігантський кам'яний стовп, величезний зикурат, [22 – Зикуратом зазвичай звуть багатоступінчасті башти, чиї тераси поєднуються пандусами, сходами та галереями (походить від аккадського *ziqqurrat* – «вершина»); у нашій реальності такі башти будувалися цивілізаціями Близького Сходу й мали культову природу. У європейській культурі найвідомішим зикуратом є легендарна Вавилонська Вежа, символ людської пихи та гордині (а класичне зображення її можна побачити, наприклад, на картині «Вавилонська Вежа» Пітера Брейгеля).] обведений спіральним шляхом, зигзагами сходів і терасами. Тераси зеленіли від гаїв та садів, а із зелені, приліплені до скель, наче гнізда ластівок, стирчали білі стрілчасті вежі й оздоблені куполи, що вінчали комплекси будинків, огорожених галереями. Будинки ті аж ніяк не здавалися вибудуваними. Здавалося, що їх вирізали на схилах цієї морської гори.

– Це все збудували ельфи, – пояснив Фабіо. – Кажуть, що за допомогою ельфійської магії. Утім з незапам'ятних часів Танедд належить чародіям. Близько до вершини, там, де оті блискучі куполи, розташований палац Гарштанг. Там за кілька днів розпочнеться великий з'їзд магів. А отам, глянь, на самісінькому вершечку, та висока самотня вежа із бланками, це Тор Лара, Вежа Ластівки...

– Чи туди можна дістатися по суші? Це ж близенько.

– Можна. Є міст, який поєднує берег Затоки із островом. Ми його не бачимо, бо закривають дерева. Бачиш ті червоні дахи біля підніжжя гори? То палац Локсія. Туди веде міст. Тільки через Локсію можна дійти до шляху, що веде на верхні тераси...

– А там, де оті красиві галереї і містки? Й сади? Як воно тримається на скелі й не падає? Що воно за палац?

– Це, власне, і є Аретуза, про яку ти питала. Там славетна школа для молодих чародіюк.

– Ах, – Цірі облизнула губи. – Значить, це там... Фабіо?

– Слухаю.

– Ти ж часом бачиш молодих чародіюк, які вчаться у тій школі? У тій Аретузі?

Хлопець глянув на неї, явно здивований.

– Ні, ніколи! Ніхто їх не бачить! Їм не можна покидати острів і виходити до міста. А на терени школи нікому немає доступу. Навіть для бургграфа й бейліфа, якщо мають справу до чародіюк, іти можуть тільки до Локсії. На найнижчий рівень.

– Я так і думала, – Цірі кивнула, задивившись на лискучі дахи Аретузи. – Це не школа, а в'язниця. На острові, на скелі, над прірвою. В'язниця, та й усе.

– Трохи так, – визнав Фабіо, подумавши. – Звідти непросто піти... Але ні, це не так, як у в'язниці. Адепти – це ж молоді дівчата. Їх треба стерегти...

– Від чого?

– Ну... – хлопець затикнувся. – Ти ж знаєш...

– Не знаю.

– Гмм... Думаю... Ох, Цірі, їх же ніхто не тримає у школі насильно. Вони самі хочуть...

– Ну, напевне, – Цірі змовницьки усміхнулася. – Хочуть – і сидять у тій своїй в'язниці. Якби не хотіли, то не дали б себе там закрити. Ніякого дива, досить вчасно дати драла. Ще до того, як там опиняться, бо після може виявитися непросто...

– Як це? Утікати? А куди б вони мали...

– Вони, – перебила вона, – певне, не мали б куди. Бідолашні. Фабіо? Де місто... Гірундум?

Хлопець глянув на неї, упійманий зненацька.

– Гірундум – це не місто, – сказав. – Це велика ферма. Є там сади, городи, що постачають овочі й фрукти усім містам навколо. Також є там ставки, у яких вирощують коропів й іншу рибу...

– Як далеко звідси до Гірундума? Й куди? Покажи мені.

– А навіщо це тобі знати?

– Покажи мені, прошу.

– Бачиш ту дорогу, що веде на захід? Там, де ті вози? Власне тим шляхом і ідуть до Гірундуму. Якихось п'ятнадцять миль, увесь час лісами.

– П'ятнадцять миль, – повторила Цірі. – Недалеко, якби мати хорошого коня... Дякую тобі, Фабіо.

– За що ти мені дякуєш?

– Неважливо. А тепер веди мене на ринок. Ти обіцяв.

– Ходімо.

Такої штовханини й гаму, як на ринку Горс Велену, Цірі не бачила ще ніде. Галасливий рибний базар, через який вони недавно проходили, у порівнянні із ринком справляв враження тихого храму. Плац був по-справжньому

гігантським, й усе ж здавалося, що вони, щонайбільше, зуміють тільки здаля подивитися на нього, бо щоб дістатися на територію ярмарки не можна було й мріяти. Втім Фабіо сміливо вдерся у збитий натовп, тягнучи її за руку. Цірі одразу запаморочилася голова.

Торговки дерлися, покупці дерлися ще голосніше, погублені в штовханині діти вили й лементували. Бидло ревіло, вівці бекали, птаство квоктало й кудкудакало. Гномські ремісники завзято валили молотками у якусь бляху, а коли припиняли ваління, щоб напитися, починали гидко лаятися. Із кількох точок торговища чулися флейти, гуслі та цимбали, мабуть, давали там виставу ваганти та музики.[23 – Вагант (від лат. *vagantes*, «мандрівний») – мандрівний музикант, спочатку – клірик, який жив поза парафією і не мав офіційного місця у церковній ієрархії; пізніше до цієї категорії долучаються мандрівні жаки, середньовічні школярі та студенти, які в цю епоху не закріплювалися за окремим університетом і вільно переходили з одного навчального закладу до іншого. Із вагантами пов'язують розвиток світської – зокрема любовної та гумористичної – лірики.] На додачу хтось невидимий у натовпі безустанно дув у мідяну сурму. І точно, музикою він не був.

Цірі відскочила з дороги свині, що, пронизливо кувікаючи, бігла підтюпцем, і наштовхнулася на клітки із курами. Коли її відштовхнули, наступила на щось, що було м'яким; м'яке занявчало. Вона відскочила, ледь розминувшись із копитами великого, смердючого, огидного бидла, що розштовхувало людей кудлатими боками.

– Що то було? – простогнала вона, вирівнюючись. – Фабіо?

– Верблюд. Не бійся.

– Я не боюся! Теж мені!

Роздивлялася із цікавістю. Глянула на роботу половинчиків, які на очах у публіки виробляли баклаги з козиної шкіри, позахоплювалися красивими ляльками, що ними торгувала у ятці пара напівельфів. Подивилася на виробів з малахіту і яспису, які виставив на продаж похмурий і буркотливий гном. Із інтересом і знанням справи обдивилася мечі в лавці зброяра. Поспостерігала за дівчатами, які плели кошики з лози, й дійшла висновку, що немає нічого гіршого, ніж праця.

Той, хто дув у сурму, перестав дути. Мабуть, його вбили.

– Що воно так смаковезно пахне?

– Пончики, – Фабіо помахав капшуком. – Хочеш з'їсти один?

– Хочу з'їсти два.

Торговець подав три пончики, прийняв п'ятак і видав чотири мідяки, з яких один переломив навпіл. Цірі, потроху набуваючи впевненості, приглядалася до операції ламання, жадібно поглинаючи перший пончик.

– Чи це звідси, – запитала, беручись за другий, – походить прислів'я «гроша ламаного не вартий»?

– Звідси, – Фабіо проковтнув свого пончика. Адже менших монет, ніж гріш, немає. Чи там, звідки ти походиш, півгрошей не вживають?

– Ні, – Цірі облизала пальці. – Там, звідки я походжу, уживали золотих дукатів. І крім того, все те ламання не мало сенсу й було непотрібне.

– Чому?

– Бо я маю бажання з'їсти третього пончика.

Наповнені сливовим повидлом пончики подіяли як чудодійний еліксир. У Цірі покращився настрій, а вируюча площа перестала лякати, навіть почала подобатися. Уже не дозволяла, аби Фабіо волік її за собою, сама потягнула його в найщільніший натовп, до місця, де хтось промовляв, залізши на зіставлену з бочок імпровізовану трибуну. Промовцем був підстаркуватий товстун. По голеній голові й бурым шатам Цірі розпізнала мандрівного жерця. Бачила вже таких, інколи провідували вони храм Мелітеле в Елландері. Мати Неннеке ніколи не говорила про них інакше, ніж «ці фанатичні дурні».

– Єдиний є закон на світі! – гарчав товстий жрець. – Закон божий! Уся природа закону тому кориться, уся земля і все, що на землі тій живе! А чари й магія закону тому противні! Тож прокляті чарівниці, й близько вже день гніву, коли вогонь із небес знищить їхній мерзотний острів! Упадуть тоді мури Локсії, Аретузи й Гарштангу, за якими й збираються ці язичники, щоб обмислювати свої інтриги. Впадуть мури ці...

– І тре' буде їх, псяча їх мати, заново ставити, – пробурмотів мулярський челядник в убабляному вапном кілті, що стояв поруч.

– Заклинаю вас, люди добрі й набожні, – верещав жрець, – не вірте чарівникам, не звертайтеся до них ані за порадою, ані із проханням! Не дайте звабити себе ані видом їхнім чарівним, ані мовою гладкою, бо істинно скажу вам, що є ті чародії, наче гроби поваплені: зверху красиві, всередині ж гнилизни сповнені та кісток спорохнявілих!

– Бачили його, – сказала молода жіночка із кошиком, повним моркви. – Який балакучий. На магів гавкає, бо заavidки його беруть, та й усе.

– Напевне, так, – погодився муляр. – У самого, гляньте, макітра, наче яйце, полисіла, а черево на коліна звисає. А чародії – вродливі, ані товстунів між ними, ані лисунів... А вже чародійки, ха – сама краса...

– Бо дияволу душу вони за красу ту продали! – крикнув низький мосьпан із шевським молотком за поясом.

– Дурню верзеш, чоботарю. Якби не добрі пані з Аретузи, ти б давно із торбою пішов! Їм дякуючи маєш що жерти!

Фабіо потягнув Цірі за рукав, вони знову занурилися у натовп, який поніс їх до центра плацу. Почули вони биття барабана й голосні крики, що закликали до тиші. Натовп вгамовуватися і не думав, але крикну на дерев'яному підвищенні це аніскільки не заважало. Мав він міцний, тренований голос і вмів ним користуватися.

– Цим сповіщається, – загорлав, розгорнувши сувій пергаменту, – що Гуго Ансбах, за народженням половинчик, з-під права вийнятий, бо злочинним ельфам, які білками себе кличуть, у домі своєму дав нічліг і гостинну. Так само Юстін Інвар, коваль, за родом гном, який безчесним отим наконечники для стріл кував. Сим бургграф на обох них слід оголошує[24 – «Наголосити слід» – оголосити когось у розшук із призначенням грошової винагороди за його голову.] і наказує їх переслідувати. Хто схопить їх, тому нагорода: п'ятдесят крон готівкою. А якщо хто дасть їм страву чи переховування, то за спільника вини їхньої стане вважатися, і ту само кару йому, як і їм, відміряно буде. А якщо на хуторі чи у селі їх упіймано буде, увесь хутір чи село дадуть плату...

– Та хто ж би, – крикнув хтось із натовпу, – половинчика переховувати б став? По їхніх фермах нехай шукають, а як знайдуть, то усіх їх, нелюдів, до ями!

– На шибеницю, а не до ями!

Глашатай заходився читати подальші розпорядження буртграфа й міської ради, але Цірі втратила інтерес. Вона саме мала намір виборсатися з натовпу, коли раптом відчула руку на сідниці. Абсолютно не випадкову, нахабно й надзвичайно вмілу.

Тиснява, здавалося, робила неможливим поворот, але Цірі навчалася у Каер Морені, як рухатися у місцях, де важко рухатися. Крутнулася, викликавши трохи метушні. Молодий жрець, який стояв біля неї із оголеною головою, усміхнувся нахабною, завченою усмішкою. Ну й що, – говорила та усмішка, – що ти зараз зробиш? Зарум'янишся чарівно, й на тому рум'янці все скінчиться, вірно ж?

Жрець, мабуть, ніколи не мав справи із ученицями Йеннефер.

– Лапи тримай при собі, ти, лиса падлюко! – крикнула Цірі, бліднучи від люті. – За власну жопу себе схопи, ти... Ти, гроб поваплений!!!

Користуючись тим фактом, що ув'язлий у натовпі жрець не міг рухатися, мала намір його копнути, але цьому перешкодив Фабіо, відтягнувши її подалі від жреця і місця пригоди. Бачачи, що вона аж труситься від злості, заспокоїв її, запропонувавши кілька посипаних меленим цукром оладків, побачивши які Цірі миттю забула про інцидент. Вони стали біля прилавка, у місці, звідки було видно ешафот із загінчиком. У загінчику, втім, не було жодного злочинця, а сам ешафот був декорований гірляндами квітів і прислужився групці вдягненим, наче папуги, мандрівних музик, які голосно бряжчали на гусях і попискували на дудках та флейтах. Молода чорноволоса дівчина у вишитому цехінами сердачку[25 – Сердак (або «сардак») – верхній суконний одяг простого крою (з двох шматків сукна, один із яких розрізався на дві частини (поли); прикрашався крученими шнурами чи вишивкою. Сердаки, найчастіше, носили поверх одягу. Цехіни – тут блискучі круглі плоскі прикраси, які нашиваються на верхній одяг; у нашій реальності назва походить від арабського «siccāh» – «карбована монета», оскільки спершу так звали золоті венеціанські дукати.] співала й танцювала, трусячи тамбурином і весело тупотячи маленькими туфельками.

Шла магічка через греблю, вкусили її змії.
Усі гади передохли, а магічка жие!

Згромаджений навколо ешафоту натовп реготав до знемоги й плескав у ритм. Продавчиня оладків кинула в киплячу олію чергову порцію. Фабіо облизнув пальці й потягнув Цірі за рукав.

Яток було безліч, і всюди пропонували щось смачненьке. Вони з'їли ще по тістечку із кремом, пізніше – за компанію – в'яленого вугрика, після чого підправилися чимось дуже дивним, смаженим і насадженим на палик. Пізніше затрималися біля діжок із квашеною капустою й удали, що куштують, аби купити більше. А коли об'їлися і не купили, торговка назвала їх засранцями.

Пішли собі далі. На решту грошей Фабіо купив кошик грушок-бергамоток.[26 – Сорт груш специфічної, мов би сплюснутої форми плоду. У нашій реальності назва походить від ломбардійського (Північна Італія) міста Бергам. Серед грушок-бергамотів досить відомою є т. зв. «сапежанка», що походить з Польщі.] Цірі глянула на небо, але вирішила, що ще не полудень.

- Фабіо? А що то за намети й будки, там, під муром?

- Різні розваги. Хочеш подивитися?

- Хочу.

Перед першим наметом стояли виключно чоловіки, у піднесенні переступаючи ногами. Зсередини долинали звуки флейти.

- «Чорношкіра Лейла... - Цірі насилу прочитала кривий напис на полотнищі, - видасть у танці всі секрети свого тіла...» Дурня якась! Які там секрети...

- Ходімо далі, ходімо далі, - підігнав її Фабіо, трохи почервонівши. - О, глянь, оце щось цікаве. Тут приймає ворожка, яка віщує майбутнє. У мене є ще саме два гроші, цього вистачить...

- Шкода монет, - пирхнула Цірі. - Теж мені провіщення - за два гроша! Щоб віщувати, треба бути віщункою. Віщування - це чималий талант. Навіть серед чародівок найбільше одна зі ста має такий...

- Моїй найстаршій сестрі, - втрутився хлопець, - ворожка наворожила, що та вийде заміж - і воно так і сталося. Не кривися, Цірі. Ходімо, поворожимо собі...

- Я не хочу виходити заміж. Не хочу ворожби. Спекотно, а з того намету смердить ладаном, не піду туди. Якщо хочеш - іди сам, я почекаю. Не знаю тільки, навіщо тобі віщування? Що б ти хотів знати?

- Ну... - промовив Фабіо. - Найсильніше, це... Чи буду я подорожувати. Я хотів би подорожувати. Побачити увесь світ...

Буде, подумала раптом Цірі, відчуваючи запаморочення. Буде плавати на великих білих вітрильниках... Добереться до країн, яких ніхто раніше не бачив... Фабіо Сахс, відкривач... Його іменем назвуть півострів, краєчок континенту, який тепер ще не має назви. Маючи п'ятдесят чотири роки, дружину, сина й трьох дочок, помре він, далеко від дому й близьких... Від хвороби, яка нині ще не має назви...

- Цірі! Що із тобою?

Вона витерла обличчя рукою. Мала враження, що виринає з води, що пливе до поверхні з дна глибокого, крижано-холодного озера.

- Це нічого... - пробурмотіла, роздивляючись й опритомнюючи. - Щось у мене в голові запаморочилося... Це через спеку. Й через ті пахощі з намету...

- Скоріше через ту капусту, - серйозно сказав Фабіо. - Даремно ми стільки з'їли. У мене також у череві бурчить.

- Та зі мною - нічого! - Цірі зухвало задерла голову, й справді почувавши себе краще. Думки, що пролітали їй через голову наче вихор, розвіялися і загубилися у забутті. - Ходімо, Фабіо. Ходімо далі.

- Хочеш грушку?

- Та певно що хочу.

Під муром група підлітків грала на гроші в дзигу. Дзигу, акуратно обмотану шнурком, треба було зручним, наче ляскання батогом ривком відправити в рух, так, щоб вона виписувала кола по вимальованим крейдою

полям. Цірі вигравала в дзигу в більшості хлопців у Скелліге, також виграла в усіх адепток у храмі Мелітеле. Вона вже обдумувала концепцію входження у гру й виграшу в босяків не тільки мідяків, але й полатаних портків, коли увагу її раптом привернули гучні крики.

Біля самого кінця ряду наметів і будок, утиснута під мур і кам'яні сходи, стояла дивна напівкругла загорожа, зроблена із полотнищ, розтягнених на саженних тичках. Між двома тичками був вхід, який закривав високий, віспуватий чоловік, одягнений у гамбезон[27 – Гамбезон – одяг, що вдягався під обладунок для амортизації ударів.] й смугасті штани, заправлені в матроські боти. Перед ним товклася групка людей. Після викидання у руку рябого кількох монет люди по черзі зникали під полотнищем. Рябий ховав гроші до чималої кружки, подзвонював нею і покрикував хрипло.

– До мене, добрі люди! До мене! На власні очі побачите найстрахотливіше створіння, яке створили боги! Жах і тремтіння! Живий василіск, отруйний страх зерріканських пустель, диявол утілений, людоджерця ненаситний! Ви, людоньки, в житті таку потвору не бачили! Тільки-но схоплений, з-за моря на кораблі привезений! Гляньте, гляньте на живого, жахливого василіска на власні очі, бо такого ніколи й ніде ви вже не побачите! Остання можливість! Тут, у мене, всього за три п'ятаки! Баби із дітьми – за два п'ятаки!

– Ха, – сказала Цірі, відганяючи ос від грушок. – Василіск? І живий? Мушу його побачити. Досі я бачила лише гравюри. Ходімо, Фабіо.

– Я вже не маю грошей...

– Я маю. Заплачу за тебе. Ходімо, сміливіше.

– Шість треба, – рябий глянув на кинуті йому в руку мідяки. – Три п'ятаки з особи. Дешевше тільки баби із дітьми.

– Він, – Цірі вказала грушкою на Фабіо, – дитина. А я – баба.

– Дешевше тільки баби із дитиною на руках, – забурчав рябий. – Ну ж, докиньте ще два п'ятаки, хитра паняно, або геть звідси й пропустіть інших. Поспішіть, люди! Ще тільки три місця вільні!

За загородою з полотнища товклися міщани, оточуючи щільним кільцем збитий з дощок поміст, на якому стояла дерев'яна, вкрита килимом клітка. Впустивши бракуючих до комплекту глядачів, рябий заскочив на поміст, узяв довгу тичку й скинув нею килим. Повіяло падлом і неприємним гадячим смородом. Глядачі зашуміли й трохи відступили.

– Вірно робите, добрі люди, – заявив рябий. – Не тра' близько, бо воно небезпечно.

У клітці, помітно для нього тісній, лежав, згорнувшись у клубок, яшур, укритий темною лускою дивного малюнка. Коли рябий стукнув об клітку тичкою, гад зашамотівся, заскреготів лускою об пруття, витягнув довгу шию і пронизливо засичав, демонструючи гострі, білі, конічні зуби, що сильно контрастували із майже чорною лускою навколо пащі. Глядачі голосно охнули. Кудлатий песик зайшовся різким гавкотом – його тримала на руках жінка, з вигляду торговка.

– Дивіться уважно, добрі люди, – крикнув рябий. – І радійте тому, що подібне страхіття у ваших краях не живе! Ото потворний василіск із далекої Зерріканії! Не наближайтеся, не наближайтеся, бо хоча він замкнений у клітці, самим диханням своїм може вас отруїти!

Цірі й Фабіо пропхалися урешті наперед глядачів.

– Василіск, – коментував рябий з підвищення, спираючись на тичку, наче вартовий на алебарду, – це найотруйніша бестія на світі! Бо василіск королем усіх гадів є! Якби було василісків більше, пропав би світ цілком і повністю! На щастя, дуже рідкісна то повтора, бо народжується він з яйця, півнем знесеним. А ви ж і самі знаєте, людоньки, що не кожен півень яйця несе, а лише той мерзотник, який як квочка іншому півню дупу підставляє.

Глядачі хорovým сміхом відреагували на масний – якщо не сказати «намащений» – жарт. Не сміялася тільки Цірі, увесь час уважно роздивляючись потвору, яка, роздратована галасом, звивалася і билася об пруття клітки й кусала її, даремно намагаючись розвернути покалічені перетинки крил.

– Яйця, таким півнем знесені, – продовжував віспуватий, – мусять сто й одна отруйна змія висидіти! А коли з яйця прокльонеться василіск...

– Це не василіск, – заявила Цірі, гризучи бергамотку. Віспуватий плянув на неї скоса.

– ...коли василіск прокльонеться, кажу, – продовжив, – тоді всіх змій у гнізді повижере, поглинувши їхню отруту, але шкоди ніякої від того не зазнає. А сам отрутою так насититься, що не тільки зубом зможе вбивати, не тільки дотиком навіть, але й диханням самим! А коли кінний рицар візьме й списом василіска проб'є, то отрута по держаку уверх піде, разом і коня, і вершника на місці вбиваючи!

– Це неправдива неправда, – голосно сказала Цірі, випльовуючи кісточку.

– Правда найправдивіша! – запротестував рябий. – Уб'є коня і вершника уб'є!

– Аякже!

– Стихни, паняночко! – крикнула торговка із песиком. – Не заважай! Хочемо подивуватися і послухати!

– Цірі, припини, – прошепотів Фабіо, штовхнувши її убік. Цірі пирхнула на нього, потягнувшись до кошика за наступною грушкою.

– Перед василіском, – рябий почав говорити голосніше в шумі, який здійснювали глядачі, що почали грізно бурчати, – будь-яка тварина тікає, шойно шипіння його почує. Кожен звір, навіть дракон, та що я там, кокодріл навіть, а кокодріл – неможливо страшений, хто бачив його, той знає. Тільки одне звірятко не лякається василіска, й це куниця. Куниця, коли потвору побачить у пустелі, то бігцем до лісу скоренько біжить, там тільки їй одній зілля знане знаходить і з'ідає його. Тоді отрута василіска вже куниці нестрашна, й тоді та загризти його на смерть може...

Цірі пхикнула сміхом і зімітувала губами протяжний, майже непристойний звук.

– Гей, мудрило! – не витримав віспуватий. – Якщо тобі щось не до смаку, то виходь! Не примушую ані дивитися тебе на василіска, ані слухати про нього!

– Це ніякий не василіск.

- Так? А що воно, пані премудра?

- Виверна, - заявила Цірі, відкидаючи хвостик грушки й облизуючи пальці.
- Звичайна виверна. Молода, невеличка, голодна й брудна. Але виверна й тільки. На Старшій Мові - віверн.

- Ач, гляньте! - крикнув віспуватий. - Яка вумна й учена нам тут трапилася! Стули писок, бо я тобі...

- Гей-гей! - відіззався світловолосий молодик в оксамитовому береті й позбавленому герба вамсі зброєносця, який тримав під руку тоненьку й бліденьку дівчину в сукні кольору абрикоса. - Тихіше, пане звіролове! Не погрожайте шляхтичці, аби я вас тим мечем суворо не покарав. Та й щось мені тут обманом запахло!

- Яким обманом, молодий пане лицарю? - аж захлинувся віспуватий. - Бреше та шмар... Хтів сказати: помиляється та шляхетно народжена панна! Це - василіск!

- Це виверна, - повторила Цірі.

- Яка там верна! Василіск! Гляньте тільки, який страшний, як шипить, як клітку кусає! Які зубиська має! Зубиська, кажу, як у...

- Як у виверни, - скривилася Цірі.

- Як ти зовсім з розуму впала, - віспуватий увіткнув у неї погляд, якого не постидався б й автентичний василіск, - то наблизься! Підійди, аби він на тебе дихнув! Ураз усі побачать, як ти копита відкинеш, від отрути посинівши! Ну, підійди!

- Прошу, - Цірі вишарпнула руку з хватки Фабіо й ступила крок уперед.

- Не дозволю того! - крикнув світловолосий зброєносець, кинувши свою абрикосову подружку й загороджуючи Цірі шлях. - Не може того бути! Занадто ти, мила дамо, ризикуєш.

Цірі, яку ще ніхто так не титулював, трохи почервоніла, глянула на юнака й затріпотіла віями так, як багато разів випробовувала на писарчуку Ярре.

- Немає ніякого ризику, шляхетний рицарю, - посміхнулася звабливо, всупереч пересторогам Йеннефер, яка й далі часто нагадувала їй приказку про дурня і сир. - Нічого зі мною не станеться. Оте нібито отруйне дихання - то бздури.

- Утім, хотів би я, - молодик поклав руку на руків'я меча, - бути поряд із тобою. Для охорони й оборони... Чи дозволиш?

- Дозволю, - Цірі не знала, чому вираз люті на обличчі абрикосової панни дає їй таке задоволення.

- Це я її охороняю та захищаю! - Фабіо задер голову й глянув на зброєносця із викликом. - І я також із нею йду!

- Панове! - Цірі нашорошилася і задерла ніс. - Більше гідності. Не штовхайтеся. Усім вистачить.

Кільце глядачів захвилювалося і забурчало, коли вона сміливо наблизилася до клітки, майже відчуваючи дихання обох хлопців у себе на зашийку. Виверна люто засичала й зашамотілася, у ніс ударив зміїний запах. Фабіо голосно засопів, але Цірі не відступила. Підійшла ще ближче й простягнула

руку, майже торкаючись клітки. Потвора кинулася на пруття, гризучи ті зубами. Натовп знову захвилювався, хтось скрикнув.

– Ну й що? – Цірі обернулася, гордовито взявши руки в боки. – Померла я? Отруїла мене ота нібито отруйна потвора? Такий з неї василіск, як з мене...

Перервала, побачивши раптову блідість, що покриває обличчя зброєносця і Фабіо. Блискавично розвернулася і побачила, як два пруті клітки розлазяться під напором розлюченого ящера, вириваючи з рами заіржавлені гвіздки.

– Тікайте! – зайшлася з усіх сил. – Клітка розпадається!

Глядачі із криками кинулися до виходу. Кілька намагалося пробитися крізь полотнище, але тільки заплутали в ній себе й інших, поперекидалися, утворюючи верескливий клубок. Зброєносець схопив Цірі за плече саме тоді, коли вона намагалася відскочити, в результаті чого обое вони спіткнулися, заточилися і впали, перекинувши також і Фабіо. Кудлатий песик торгівки почав лаяти, віспуватий – мерзотно лаятися, а цілковито дезорієнтована абрикосова панна – перелякано пищати.

Пруття клітки виламалися із тріском, виверна вирвалася назовні. Віспуватий зіскочив з помосту й намагався втримати її тичкою, але потвора вибила ту одним ударом лапи, скрутилася і шмагнула його хвостом із колючками, перетворюючи віспувату шоку на криваву кашу. Сичучи й розпростовуючи покалічені крила, виверна злетіла з помосту, кинувшись на Цірі, Фабіо й зброєносця, які все намагалися піднятися з землі. Абрикосова панна зомліла й упала на місці навznak. Цірі напружилася для стрибка, але зрозуміла, що не зуміє.

Врятував їх кошлатий песик, який вирвався з рук торгівки, яка впала, заплутавшись у шести своїх спідницях. Тоненько гавкаючи, собацюра кинувся на потвору. Виверна засичала, підвелася, наступила на песика кігтями, скрутилася зміїним, несамовито швидким рухом і уп'яла йому зуби в зашийок. Песик заскавчав дико.

Зброєносець зірвався на коліна, сьгнув до боку, але вже не знайшов руків'я, бо Цірі була швидшою. Блискавичним рухом вихопила меч із піхов, підскочила ближче в півоберті. Виверна підвелася, відірвана голова песика звисала з її зубастої пащі.

Усі вивчені в Каер Морені рухи, як здалося Цірі, виконалися самі, майже без її волі й участі. Вона тяла заскочену зненацька виверну в черево й відразу закрутилася, ухиляючись, і ящір, що кинувся на неї, упав на пісок, бризкаючи кров'ю. Цірі перескочила над ним, уміло уникаючи свистячого хвоста, певно, точно й сильно рубанула потвору в зашийок, відскочила, рефлекторно виконала непотрібне вже ухиляння і відразу додала ще раз, тепер перерубавши хребці. Виверна скрутилася і стала нерухомою, тільки вузлуватий хвіст іще тремтів і звивався, розкидаючи навколо пісок.

Цірі швидко тицьнула зброєносцю скривавлений меч у руку.

– Уже все! – крикнула до натовпу, що все ще тікав і до глядачів, які продовжували виплутуватися з полотнища. – Потвору вбито! Той мужній рицар зарубав її на смерть...

Раптом відчула тиск у горлі й вирування у шлунку, в очах їй потемнішало. Щось зі страшною силою гепнуло її у сідниці, так, що аж зуби клацнули. Вона роззирнулася невпевнено. Те, що її ударило, – було землею.

- Цірі... - прошепотів Фабіо, стоячи біля неї на колінах. - Що з тобою? Боги, ти бліда, наче труп...

- Шкода, - пробурмотіла вона, - що ти себе не бачиш.

Люди товклися навколо. Кілька штурхали тіло виверни киями й коцюбами, кілька обдивлялося віспуватого, решта вітала героїчного зброєносця, безстрашного драконозабійцю, єдиного, хто зберіг холонокровність і запобіг різанині. Зброєносець приводив до тям абрикосову панну, все ще із легким остовпінням споглядаючи на клинок свого меча, покритий розмазаними смугами крові, що вже підсихала.

- Мій герою... - абрикосова панна опритомніла й закинула зброєносцеві руки за шию. - Мій рятівнику! Мій коханий!

- Фабіо, - сказала Цірі слабким голосом, побачивши міських стражників, які пропихувалися між натовпом, - допоможи мені встати й забери мене звідси. Швидко.

- Бідні діти... - товста міщанка в чепці глянула на них, коли вони потихеньку вибиралися із збіговиська. - Ой, пережили ви. Ой, якби не безстрашний рицарьок, очі ваші матері виплакали б!

- Визнайте, в кого отой молодик зброєносцем е! - крикнув ремісник у шкіряному фартусі. - Вартий він за той вчинок поясу й острогів! [28 - При нобілітації зброєносця у рицарський стан окрім меча (символа шляхетного стану) людині вручалися пояс й остроги; пояс (здебільшого - оздоблений, дорогий за вартістю) як специфічний предмет одягу, призначений для носіння меча; остроги - як ознака володіння навченим рицарським конем.]

- А звіролова в дибу! Батогів йому, батогів! Таку потвору до міста, між людей...

- Води, скоріше! Панна знову зомліла!

- Бідолашна моя Мушка! - завил раптом торговка, схилившись над тим, що залишилося від кудлатого песика. - Собацьорка моя нещасна! Людииии! Хапайте ту дівку, ту шельму, що дракона розізлила! Де вона? Хапайте її! То не звіролов, то вона в усьому винна!

Міські стражники, яким допомагали численні добровольці, почали пропихуватися через юрму й роззиратися. Цірі справилася із запамороченням.

- Фабіо, - прошепотіла. - Розділяємося. Зустрінемося за хвилику на тій вулиці, по якій ми прийшли. А якщо хто тебе затримає і розпитуватиме про мене, то ти мене не знаєш і не відаєш, хто я така.

- Але... Цірі...

- Іди!

Вона стиснула в кулаці амулет Йеннефер і пробурчала закляття активізації. Чари подіяли миттєво, а час був найважливішим. Стражники, які вже проштовхувалися в її напрямку, зупинилися, дезорієнтовані.

- Що за лихо? - здивувався один із них, дивлячись, здавалося, прямо на Цірі. - Де вона? Я ж тільки-но її бачив...

- Там, там! - крикнув інший, вказуючи в протилежному напрямку.

Цірі повернулася і пішла собі, все ще трохи ошелешена й ослаблена ударом адреналіну й активізацією амулета. Амулет діяв так, як повинен був діяти – абсолютно ніхто її не помітив і ніхто не звертав на неї увагу. Абсолютно ніхто. В результаті раніше, ніж вона вийшла з натовпу, її безліч разів штовхнули, копнули та понаступали на ноги. Чудом вона уникнула скинутої з возу скрині. Мало не вибили їй око вилами. Закляття, як виявилось, мало свої добрі й погані сторони – стільки само переваг, скільки й вад.

Дія амулета не тривала довго. Цірі не мала досить сили, аби його опанувати й продовжити тривалість закліття. На щастя, чари перестали діяти в слушний момент – коли вибралася з натовпу й побачила Фабіо, який чекав її на вулиці.

– Ой-йей, – сказав хлопець. – Ой-йей, Цірі. Ти тут. Я непокоївся...

– Не треба було. Ходімо, швидше. Полудень уже минув, мушу повертатися.

– А ти непогано справилася із тією потворою, – хлопець глянув на неї із подивом. – І швидко ж ти діяла! Де ти тому навчилася?

– Чому? Виверну вбив зброєносець.

– Неправда. Я бачив...

– Нічого ти не бачив! Прошу тебе, Фабіо, ані слова нікому. Нікому. А особливо пані Йеннефер. Ой-йей, ото ж би вона мені дала, якби знала...

Вона замовкла.

– Ти там, – вказала за себе, у бік ринку. – Вони мали рацію. То я роздратувала виверну... То через мене...

– То не через тебе, – заперечив переконано Фабіо. – Клітка була гнилою та й збитою абияк. Могла розтріскатися будь-якої миті, через годину, завтра, післязавтра... Краще воно, що вийшло сьогодні, бо ти врятувала...

– Зброєносець врятував! – крикнула Цірі. – Зброєносець! Убий це собі, нарешті, в голову! Кажу ж тобі, якщо видаси мене, перетворю тебе на... На щось жакливе! Я знаю чари! Зачарую тебе...

– Еге ж, – пролунало з-за її спини. – Годі вже!

Одна з жінок, які йшли за ними, мала темне, гладко зачесане волосся, блискучі очі й вузькі губи. Носила напнутий на плечі короткий плащик із фіолетової камки, [29 – Камка – шовкова тканина із кольоровими візерунками.] облямований хутром із сонь.

– Чому ти не в школі, адептко? – запитала холодним, звучним голосом, міряючи Цірі пронизливим поглядом.

– Зачекай, Тісcae, – сказала друга жінка, молодша, світловолоса й висока, у зеленій, сильно декольтованій сукні, – я її не знаю. Вона, може, не е...

– Є, – перебила її темноволоса. – Я впевнена, що це одна з твоїх дівчат, Рито. Ти ж не знаєш усіх. Це одна з тих, що вибралися з Локсії під час бардаку при зміні кімнат. І тепер вона сама нам у тому признається. Ну, адептко, я чекаю.

– Що? – нахмурилася Цірі.

Жінка стиснула вузькі губи, поправила манжети рукавичок.

- У кого ти вкрала камуфлюючий амулет? А може, хтось тобі його дав?

- Що?

- Не випробовуй моєї терплячості, адептко. Твоє ім'я, клас, ім'я прецепторки. Швидко!

- Що?

- Удаеш дурнувату, адептко? Ім'я! Як тебе звуть?

Цірі стиснула зуби, а очі її запалали зеленим жаром.

- Анна Інгеборга Клопшток, - процідила нахабно.

Жінка підняла руку, й Цірі відразу зрозуміла всю величину своєї помилки. Йеннефер тільки раз, зморена довгим зволіканням учениці, продемонструвала їй, як діють паралізуючі чари. Враження було винятково паскудне. Так само, як і тепер.

Фабіо глухо крикнув і кинувся до неї, але друга жінка, світловолоса, схопила його за комір і втримала на місці. Хлопець бився, але рука жінки була наче із заліза. Цірі ж не могла навіть поворухнутися. Мала враження, що потроху вростає у землю. Темноволоса нахилилася і втупила в неї блискучі очі.

- Я не любителька тілесних покарань, - сказала льодяним голосом, знову поправивши манжети рукавичок, - але постараюся, аби тебе відшмагали, адептко. Не за неслухняність, не за крадіжку амулета й не за прогули. Не за те, що ти носиш недозволену одягу, що ходиш із хлопцем і розмовляєш із ним про справи, про які говорити тобі заборонено. Будеш відшмагана за те, що не вмієш розпізнавати архимаїстриню.

- Ні! - крикнув Фабіо. - Не кривди її, вельможна пані! Я - клерк у банку пана Мольнара Джанкарді, а та панянка е...

- Стули пельку! - крикнула Цірі. - Сту...

Закляття, що закрило їй рот, було накладено швидко й брутально. Вона відчула на вустах кров.

- Ну? - підігнала Фабіо світловолоса, відпускаючи й пестливим рухом розгладжуючи комір хлопця. - Кажи. Ким є ця горда панянка?

Маргарита Ло-Антіль з плюскотом випірнула з басейну, розбризкуючи воду. Цірі не могла стриматися, аби не придивитися. Вачила голу Йеннефер не раз і не вважала, що хтось може мати кращу фігуру. Помилялася. Побачивши голу Маргариту Ло-Антіль, від заздрості почервоніли б навіть мармурові статуї богинь і німф.

Чародійка схопила цеберце холодної води й вилила його собі на бюст, надзвичайно при тому лаючись й обтрушуючись.

- Гей, дівчино, - кивнула Цірі. - Будь ласка, подай мені рушника. Ну, припини нарешті на мене дутися.

Цірі стиха пирхнула, все ще ображена. Коли Фабіо видав, хто вона така, чародійки волокли її силою через половину міста, виставляючи на посміховисько. У банку Джанкарді справа, зрозуміло, відразу прояснилася. Чародійки вибачилися перед Йеннефер, пояснивши свою поведінку. Йшлося про те, що адепки з Аретузи були тимчасово переведені до Локсії, бо приміщення школи віддали для учасників і гостей з'їзду чародіїв. Скориставшись із замішання при переводі, кілька адепток вибралися з Танедду й утекли в місто. Маргарита Ло-Антіль і Тіссая де Фрьес, попереджені активацією амулета Цірі, прийняли її за одну з утікачок.

Чародійки вибачилися перед Йеннефер, але жодна не подумала про те, аби вибачитися перед Цірі. Йеннефер, вислухавши вибачення, дивилася на неї, і Цірі відчувала, як горять її вуха. А найгірше було Фабіо – Мольнар Джанкарді вилаяв його так, що в хлопця сльози стояли на очах. Цірі було його шкода, але вона й гордилася ним – Фабіо дотримав слова й навіть не писнув про виверну.

Йеннефер, як виявилось, чудово знала Тіссаю і Маргариту. Чародійки запросили її у «Срібну Чаплю», найкращий і найдорожчий заїжджий двір у Горс Велені, де Тіссая де Фрьес затрималася по приїзді, з тільки їй відомих причин зволікаючи з поїздкою на острів. Маргарита Ло-Антіль, яка виявилася ректоркою Аретузи, прийняла запросини старшої чародійки й тепер на якийсь час ділила із нею помешкання. Заїжджий двір і справді був розкішний: мав у підвалах власну лазню, яку Маргарита й Тіссая найняли виключно для себе, заплативши за те неймовірні гроші. Йеннефер і Цірі, зрозуміло, були запрошені користуватися лазнею – і в результаті усі поперемінно плавали в басейні й пітніли в пару вже кілька годин, безустанно при тому пліткуючи.

Цірі подала чародійці рушник. Маргарита делікатно ущипнула її за щоку. Цірі знову пирхнула й з плюсканням скочила у басейн, у воду, що пахла розмарином.

– Плаває, наче малий тюлень, – засміялася Маргарита, простягаючись біля Йеннефер на дерев'яному лежку. – А зграбна, наче наяда. Даси мені її, Йеннефер?

– Для того я її сюди й привезла.

– На який рік я маю її прийняти? Знає основи?

– Знає. Але нехай почне як усі, з яслів. Їй то не зашкодить.

– Мудро, – сказала Тіссая де Фрьес, зайнята поправлінням розставлених бокалів на мармуровому, вкритому шаром роси від пару столі. – Мудро, Йеннефер. Дівчині буде легше, якщо розпочне разом з іншими новачками.

Цірі вискочила з басейну, всілася на краю, віджимаючи волосся і бовтаючи ногами у воді. Йеннефер і Маргарита ліниво пліткували, час від часу витираючи обличчя змоченими в холодній воді серветками. Тіссая, скромно замотана в простирadlo, не втручалася у розмову, справляючи враження людини, яка поглинута наведенням порядку на столі.

– Смирено вибачаюся, вельможні дами! – крикнув раптом зверху невидимий хазяїн заїзду. – Прошу мене вибачити за те, що посмів заважати, але... Якийсь офіцер прагне зараз же бачити пані де Фрьес! Говорить, що не потерпить тяганини!

Маргарита Ло-Антіль захихотіла, підморгнула Йеннефер, після чого обидві як по команді відкинули зі стегон рушники й прибрали досить вишуканих і дуже визивних поз.

– Нехай офіцер увійде! – крикнула Маргарита, стримуючи сміх. – Запрошуємо! Ми готові!

– Наче діти, – зітхнула Тіссая де Фрьес, крутячи головою. – Накрийся, Цірі.

Офіцер увійшов, але витівка чародійок виявилася ні до чого. Офіцер при їхньому вигляді не збентежився, не почервонів, не роззявив рота й не вибалушив очі. Бо офіцер був жінкою. Високою стрункою жінкою із товстою чорною косою і мечем при боці.

– Пані, – сухо промовила жінка, із хрустінням кольчуги трохи вклоняючись Тіссаї де Фрьес, – доповідаю, що я виконала твоє доручення. Прошу дозволити повернутися до гарнізону.

– Дозволяю, – коротко відповіла Тіссая. – Дякую за супровід і за допомогу. Щасливої дороги.

Йеннефер усілася на лежку, дивлячись на чорно-золото-червоний бант на ремені воїтельки.

– Я тебе знаю?

Воїтелька вклонилася злегка, витерла спітніле обличчя. У лазні було гаряче, а вона мала на собі кольчугу та шкіряний каптан.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=22181275&lfm=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примечания

Саовін – свято початку зими в кельтському календарному циклі в нашій реальності. Свято це в нас відоміше під назвою Самайн, святкувалося воно протягом трьох днів на початку листопада. Саме в цей час, згідно із

віруваннями кельтів, відчиняються Чарівні Пагорби, проходи до потойбіччя. Відповідно, під час Саовіну темні сили досягають піку своєї могутності та активності.

2

Кульбака – застаріле: сідло.

3

Бургграф – у нашій реальності посадова особа, що є фактичним правителем міста, але не обирається, а призначається як сеньйор центральною владою.

4

Петльований хліб – хліб з борошна, яке пройшло спеціальну повторну обробку та помол. У цьому разі борошно тонко розмелюють та просіюють, а хліб, відповідно, стає не таким грубим, як із борошна «первинного» помолу. Хліб тоді печеться з житнього просіяного борошна й пшеничного борошна вищого сорту.

5

Так звана Діва Мору, або Морова Діва – уособлення морових хвороб; відповідно до народних вірувань, напередодні мору його можна побачити у вигляді надприродної істоти: Діви величезного росту, вдягнену в біле, із розпущеним волоссям; вона обходить хати, просовує у вікна та двері руки та махає на хазяїв червоною хустиною, передаючи тим морову заразу.

6

Фактотум (лат. *facere* – робити, *totum* – все) – довірена особа, яка виконує будь-які доручені завдання.

7

Різновид арбалету специфічної конструкції (назва походить від фр. *repeter* – «повторювати»): тятиву в них подвійна, а в центрі її закріплено невеличкий мішечок для кулі. Досить часто такий арбалет був багатозарядним – для перезарядження треба було пересунути спеціальний важіль (звідси походить і його назва: від повторення руху перезарядження).

8

Середньовічна традиція знає дві лінії наслідування, які чітко відрізняються одна від одної: «за кужелем» і «за мечем» – відповідно, за чоловічою та за жіночою лініями; таким чином, у ситуації, коли «спадкує меч», за відсутності нащадків чоловічої статі в даній правлячій родині влада після смерті останнього чоловічого представника її переходить до найближчого кровного родича по чоловічій лінії (племінника, дядька, брата тощо).

9

Елекція – вибори монарха в Польщі й Гетьманській Україні голосуванням можних родів.

10

Акростих (від давньогрец. *akros* – «крайній» та *stychos* – «віршований рядок»), різновид вірша, в якому з перших літер (або слів) кожного рядку/строфи ми отримуємо нове – приховане – слово або речення.

11

Не слід забувати, що в нашій реальності сузір'я Оріона – одне з найвідоміших на небосхилі.

12

Бейліф... – у низці країн Старої Європи як за часів Середньовіччя, так і в Новий час бейліф є судовим приставом, помічником шерифа. Має уповноваження арештовувати людей та майно, викликати людей до суду та доставляти їх туди.

Йдеться про силу натягування тятиви луку: інакше кажучи, зусилля, із яким тятива давить на пальці лучника; від сили натягування залежить сила, із якою стріла вистрілюється у ціль, швидкість її польоту та вбивча сила. У сучасному законодавстві до мисливської зброї прирівнюються луки із натягуванням до 27 кг; на луки із більшою силою натягування уже слід мати спеціальні дозвільні документи. Що ж до луку, яким похваляється ельфійський стрілець, то він – у перерахунку з фунтів – має силу натягування приблизно 36 кг, що дійсно перевищує відомі середні аналоги бойової зброї.

Саме слово «гламур» довгий час означало зовсім не те, що зараз. На межі XVIII ст. слово це, у формі *glamour*, з'являється в англійській мові й означає «чари, чародійство»; вважається, що походить воно від шотландського *gramarye* – а те від латинського *grammar* – «граматика», «книга»; близьким за значенням словом є вживане і в українській мові «прімуар», «книга залять». Значення «чародійські чари» «гламур» отримав після вживання цього поняття у поемі «*The Lay of the Last Minstrel*», де воно позначає чари, які поліпшують зовнішній вигляд людей, речей, домівок тощо. У значенні «шарм» слово «гламур» починає використовуватися лише з середини XIX століття.

Кредит і рамбурс – у торгівлі (часто – у торгівлі міжнародній) рамбурс – оплата за товар, яка здійснюється за специфічним посередництвом банку; по суті, це сплата заборгованості або зобов'язань через третю сторону в умовах відсутності безпосереднього контакту між тим, хто продає, і тим, хто купує.

«*Physiologus*» – у нашій реальності ми знаємо не просто про низку подібних книг, але, можна сказати, про окремий жанр середньовічної книжкової культури. «Фізіологи» були описом рис та звичок представників тваринного світу – часто представників міфологічних, або міфологізованих. Найвідомішим «Фізіологом» у земному Середньовіччі стали інваріанти тексту, поширеного у пізню античність: той з'явився в Александрії Єгипетській. Саме на основі цього «Фізіологу» в Середньовіччі виникають численні бестіарії, де описи звичок тварин співвідносяться, наприклад, із моральними чеснотами або ж з персонажами Священного Писання (лев як уособлення Ісуса, іжак – як утілення Диявола, дикий віслук – як уособлення хтивості тощо).

Гіберна – податок, який брався на утримання війська (найчастіше – на його зимовий постій, коли військо потребувало збільшення видатків; походить від лат. *hibernare* – «зимувати»); у нашій реальності цей податок лягав на плечі селян та міщан, оскільки шляхта та духовенство були від нього звільнені; додатково гіберною оподатковувалися купці на прибутки від експортних та імпорتنих товарів (чи то тих, які не є «рідними»). «Поголовним» податком обкладалися усі верстви населення, збирався він з кожного дорослого члена родини – але диференційовано (нижчі верстви сплачували більший відсоток); крім того, додатковим поголовним обкладалися ті верстви та групи, які мали урізані права (наприклад – у нашій реальності – євреї).

Подимне – один із найстаріших податків, про які нам відомо з історичних джерел. Суб'єктом сплати ставав «дим» – окреме домогосподарство.

Фактично «донація» означає «дарування» (від лат. *donatio* – «дарування»); акт, згідно із яким якась особа передає право володіння частиною свого майна іншій людині чи структурі. У цьому разі йдеться про закамфльований податок у формі «добровільної» передачі певних сум, які можуть виходити за межі законодавчо встановлених податків. У європейській історії такі форми непрямих податків часто накладалися на верстви й групи населення, що не мали усієї сукупності прав «чесного християнина».

Королівщина – форма бенефіція, так званої «держави»: земельного пожалування (найчастіше пожиттєвого, хоча із можливістю його пролонгації) із земель, що формально перебувають у фонді королівських володінь (або володінь центральної влади); задля утримання королівщини виплачувався певний чинш формальному володарю. При недотриманні умов володіння земля могла бути відторгнута з власності феодала.

Конструкція муру, при якій між стінами залишалися порожнини, що потім заповнювалися іншим за щільністю матеріалом; в цілому це додавало стіні більшої стійкості при ударах облогових механізмів.

22

Зіккуратом зазвичай звать багатоступінчасті башти, чиї тераси поєднуються пандусами, сходами та галереями (походить від аккадського *zīqurrat* – «вершина»); у нашій реальності такі башти будувалися цивілізаціями Близького Сходу й мали культову природу. У європейській культурі найвідомішим зіккуратом є легендарна Вавилонська Вежа, символ людської пики та гордині (а класичне зображення її можна побачити, наприклад, на картині «Вавилонська Вежа» Пітера Брейгеля).

23

Вагант (від лат. *vagantes*, «мандрівний») – мандрівний музикант, спочатку – клірик, який жив поза парафією і не мав офіційного місця у церковній ієрархії; пізніше до цієї категорії долучаються мандрівні жаки, середньовічні школярі та студенти, які в цю епоху не закріплювалися за окремим університетом і вільно переходили з одного навчального закладу до іншого. Із вагантами пов'язують розвиток світської – зокрема любовної та гумористичної – лірики.

24

«Наголосити слід» – оголосити когось у розшук із призначенням грошової винагороди за його голову.

25

Сердак (або «сардак») – верхній суконний одяг простого крою (з двох шматків сукна, один із яких розрізався на дві частини (поли); прикрашався крученими шнурами чи вишивкою. Сердаки, найчастіше, носили поверх одягу. Цехіни – тут блискучі круглі пласкі прикраси, які нашиваються на верхній одяг; у нашій реальності назва походить від арабського «*sicṣaḥ*» – «карбована монета», оскільки спершу так звали золоті венеціанські дукати.

26

Сорт груш специфічної, мов би сплюснутої форми плоду. У нашій реальності назва походить від ломбардійського (Північна Італія) міста Бергам. Серед грушок-бергамотів досить відомою є т. зв. «сапежанка», що походить з Польщі.

27

Гамбезон – одяг, що вдягався під обладунок для амортизації ударів.

28

При нобілітації зброєносця у рицарський стан окрім меча (символа шляхетного стану) людині вручалися пояс й остроги; пояс (здебільшого – оздоблений, дорогий за вартістю) як специфічний предмет одягу, призначений для носіння меча; остроги – як ознака володіння навченим рицарським конем.

29

Камка – шовкова тканина із кольоровими візерунками.